

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.
AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: Rubinek Gyula az OMGE igazgatója.
Felolvasó szerkesztő: Buday Barna.

Szerkesztőség:
Budapest, IX., Köztelek-utca 8.
Kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

A faluért.

Sándor Gergely unitárius lelkész Rubinek Gyula főszerkesztőnkhez, a faluról írt tanulmányára reflektálva, emelkedett hangú s közügyemre méltó levelet intézett, melyet a következőkben közlünk:

Egész buzgósággal és jóakarattal ajánlom fel igen szerény tehetségemet a közérdekű mozgalomban való közreműködésre.

Harminezhat év óta paposkodom. Samig szolgálatom kétharmad része alatt a közügy szekerének vezetése gyönyörűsége munka volt, mondjuk az utolsó decenniumé elszomorító. Amit ültettünk, annak nem örvendés aratása jött el. Egyszerre árvíz gyanánt öntött el az erkölcsi, vallási, anyagi romlás vésszes áradata. Valamelyik írónk a „Jó falusiakról” könyvet írt, ma talán azt törölné vagy így változtatná: „A jó és boldog városiak”.

A falu már többé nem nyugodt, csendes és boldog. Fölverte azt a modern bűnök nagy hatalma. S ma nincs, aki vagy a mi elébe állva, feltartóztathatná. Ugy gondolom, a tizenkettedik óra adja a vészkiáltást. Mentsétek, ami még megmenthető. De rendre veszem a dolgot és megjelölöm mindjárt azt az intézkedést, melynek véleményem szerint a falu legnagyobb hasznát venné.

Első helyen említem a *korcsmai zárlatot*, vagyis azt az intézkedést, hogy faluhelyen az ivó helyiségek szombat estétől hétfőn reggelig zárva legyenek. Erről már sokat írtak. Statisztika, tapasztalat egyezően igazolják, hogy az alkohol anyagi és erkölcsi romlásba taszítja a népet. Nem munkaszünet, nem Urnak napja a vasárnap, hanem a dorbézolás, az éktelen lárma, az istentelen verekedések és gyilkosságok. Ott va-

gyunk, hogy a vagyon- és életbiztonság veszélyben forog. A községi és vármegyei vonatkozó intézkedéseknek fityet hányanak a kormányosok. Törvényhozásilag kellene intézkedni. Ez a leg-sürgősebb népjóléti intézkedés, az alkohol használatának minél kevesebb mennyiségre való redukálása a népmegmentés sine qua nonja.

Az élet legjobb korában álló férfiak és nők nagyrészt megjárják Amerikát. Roncsolt testben degenerált lélek jött vissza. A serdülő gyermek és ifjuság Budapesten és más városokon, gyárakban és vasutakon, megszokva a könnyű életet, a 6-8 órás munkát s ha hazajön, már nem leli honját a hazában. Itthon egy éves cselédet kapni nehezen vagy éppen nem lehet, itthon folytonos a munka s mellette sem oly ezífrán, sem oly pompásan élni nem lehet. A második intézkedés, hogy a jó falusi élet visszatérjen: az *ifjuság nevelése, felügyelet alatt tartása*. Evégből kívánatos lenne törvényhozásilag kimondani, hogy az iskolai évek teljes bevégezése, tehát 15 éves kora előtt sem fiu, sem leány, nagyobb városokban, gyárakban, vasutakon nem alkalmazható, ilyenek csak tisztességes családhoz, a felfogadó felelőssége mellett adhatók. Itthon pedig nem ifjusági együletben, hanem a törvény oltalma s egy erre kinevezett polgármester, bíró vagy más törvényadta jognál fogva, ellenőrizhessen, büntetésre vagy javító intézetbe felajánlhassa. Szóval egy olyan testület kezébe kellene az ifjuság ellenőrzését, felügyeletét lenni, amely a fiut kiházásodásáig, a leányt férjhez menetelig a szolid jó magaviselet és erkölcs utain lehetőségig megtarthatná. Nem volna szabad megengedni a téli fonókat leányok, legények vegyes társaságában, felügyelet nélkül az éjszaka késő idejéig, nem volna szabad táncmulatságot engedélyezni este éjfélig vagy reggelig felügyelet nélkül, nem volna szabad egyet-

len ifjunak sem megengedni, hogy a korcsma küszöbét átlépje, mert ma már játszani, táncolni, mulatni sem tud alkohol nélkül. Ma az oly tánc, hol részegség miatt verekedések, bicskázások elő ne forduljanak, nagyon ritka. A megkérgesedett vagy megcsontosodott lelkeken már nem segíthetünk, alapozzuk meg a jövőt az ifjuság vallás-erkölcsös, józan, munkás életre szoktatásában. Ezt már az iskola, az egyház, a társadalom se végezheti, a jövő érdeke külön intézkedést vár, hazánk, nemzetünk sorsa, annak epítáfiuma: Milyen utódok számára hagyjuk hátra a reánk nézve elmuló világot.

Az egész világ a demokratikus irányt követi, ennek alapjaira helyezkedik. Nekem úgy tetszik, hogy a jó falusiak ebben igen demokratikusak. Nincs tekintély. Én nem tartom a születési, az öröklött jogokat. Ma annak van nemes levele, kit a munka nemesít. De még is megdőbbenve nézem, hogy az első gazda a legszegényebbel, a csordapásztor a vezetésre hivatottakkal, a nemes a nemtelennel a korcsma egy asztalánál ül, egy pohárból iszik. Sőt az ingyen, a potya italért rövid ideig barátot nyersz, hamis tanukat kapsz. Nem válik, nem emelkedik ki a tömegből egy, nem akar jobb, tisztább lenni egyik a másikánál. Az önzés, e nagy emberi gyarlóság uralkodik. Mindenki csak a maga érdekét, csak a maga hasznát nézi. Tiszta kezű, a köznek javát önzetlenül munkáló ember ritka, mint a fehér holló.

Jellemeket kellene nevelni, akikben egy kis altruizmus lakozik. Jellemeket, kik méltósággal viszik a birói pálcát, kik előjárók, vezetők, kik egy fejjel emelkednek az átlag ember fölé, kikben megbízni lehet, kell is, akik magukkal viszik a falut, hol a polgári, honfui, felebaráti kötelességet, ha kell sajátunkból, még vérnek árán is teljesíteni kell. Ilyen jellemző tekintély-

Állattenyésztési osztályunk vezetője többrendbéli megbízás folytán augusztus végén hosszabb bevásárlási körútra indul az Alpesebbe, mely alkalommal behozatalra kerül

különféle borzderes és svájci tehén és bika. Gazdatársaink idevágó szükségletének mielőbbi közlését kérjük.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
V., Alkotmány-utca 31. sz.

lyel bíró embereink nincsenek, az erőszakosság, a senkitől és semmitől nem függés az anarchia lejtőjére juttatta.

Még sok tenger falusi mizeriáról beszélhetnék, de ide most nem a jajgatás, hanem gyógyszer, metszőkés kell. Micsoda eszközök végeztek eddig ezt a munkát.

A templom. Szomorú szívvel kell konstatálni, hogy az elhatalmasodott bajok ellen Isten ígéje ma gyenge orvosság.

Az iskola, ez ma csak ismeretterjesztő, értelemfejlesztő, a szívet üresen hagyja, pedig ebből származnak az élet minden cselekedetei. Aztán az iskolának nem segítőtje a szüle, a család. Amit az épít, lerontja ez a tekintélyvel nem bíró szülőnek nem a lelki nevelés, nemesítés a fő célja, hanem hogy gyermekét minél előbb pénzszerzésre bocsáthassa. Pénzt, ha a becsület, a szüzies tisztaság árán is.

Van ifjusági egyesület, EMKE, vagy népkönyvtár, ezekbe vagy ezek használatára bottal kell hajtani az ifjuságot. Van hitelszövetkezet, van fogyasztó és értékesítő szövetkezet, van gazdakör, fájdalom ezekből csak a maguk hasznát keresik, míg az pénz, a másik olcsó árut vagy jó italt hitelbe, ez különféle gazdasági magvakat vagy eszközöket ad s ha ezekből kielégítve van, ám próbálja többet kötelékeikbe tartani, kivált még ha valamit fizetni is köteles.

Az az intézet, az a szervezet, az az egyesület szükséges, mely jó és egészséges közszellemet teremt. Mert ma ennek vagyunk híjával. Pap, tanító, jegyző s a fennebb említettek mind nem elégségesek. Megrendült a hit, a bizalom a felsőbb és alsóbb rendűek között. Nem hiszen, nem bizik még kettő sem egymásban. S hogy megrendült a bizalom, politizáló természetünk s az ennek jegyében folyt választások s a ma is dúló parlamenti harcok nagyban elősegítő okai. Jó, erélyes, igazságos közigazgatás is sokat segítene.

Nem tudom vagy egy gondolat, egy eszmegyöngy volt, van-e e levelemben, ami a közérdeki mozgalmat nagy célja felé valamelyes módon segítené?! Ha tudom, hogy használhatok, máskor is szívesen nyulok a pennához, hogy elpanaszoljam, melyekre ezuttal terem és időm se vala.

Székeltyderzs.

Sándor Gergely
unitárius lelkész.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Rovatvezető: Paikert Alajos.

△ A fagyasztott hus ügye Németországban. Megirtuk már, hogy a szocialisták népgyűlései által felhívott közönség, amely a fagyasztott húst a lapok reklámjai nyomán valami izletes

és olcsó peccsenének képzele, több német nagyvárosban hangosan követelte az argentinai húsbehozatalt, sőt ennek megkönnyítése érdekében a fennálló húsvizsgálati szabályok enyhítésébe is belement volna, mintha ezeket az előírásokat nem a fogyasztók egészségének védelmére alkották volna. A német húsvizsgálati szabályok ugyanis megkövetelik, hogy nagyobb darabokban és a belső szervekkel együtt törtéjenek levágott állatoknak külföldről valamely német piacra való bevitelre, mert hiszen csak így állapítható meg, hogy vajjon egészséges állatból származik-e az áruba bocsájtott hús. Az argentinai és ausztráliai húsnyagvágók e feltételnek eddig nem tudtak eleget tenni s így fagyasztott hústérmeik ki vannak zárva Németországból. A birodalmi kormány, igen helyesen, most sem egyezett bele a húsvizsgálati szabályok megkerülésébe, de hozzájárult ahhoz, hogy az egészségügyi és ellenőrzési szabályok szigorú betartása mellett próbaképpen szállítsanak Argentiniából és Ausztráliából fagyasztott juhust a kisebb igényű fogyasztók kielégítésére. Az első ilyen, a német előírásoknak megfelelően levágott, előkészített és hajóba rakott húsállományok alkalmasint karácsony táján érkeznek a német kikötőkbe, de alig hiszszük, hogy kedvezőbb fogadtatásra találjanak, mint például Bécsben, ahol tavaly tudvalevőleg az argentinai fagyasztott marhahús csufos kudarcot vallott. És méltán, mert az ize rossz, az ára a minőségéhez képest egyáltalában nem olcsó és „élvezete” egészségügyi szempontból sem mondható veszélytelennek. Legjobban igazolja ezt az a körülmény, hogy Németországban még állatorvosi körökben is sok ellensége van a fagyasztott húsoknak. A fagyasztott hús rovására felhosszák, hogy nem lehet jól megvizsgálni. A fagyasztott hús a húsiparos üzletében a fagyott felenged, miközben a húsból a vérsavó kiszivárog s vele a hús szervesetlen sói, izom- és vérfestékanyag, oldható fehérjék. A fagyasztott hús nedves lesz s rajta a baktériumok igen gyorsan elszaporodnak. Ha valamely uton-módon bacillushordozó egyén az ilyen húsra nyúl, kész a veszedelem; a bacillusok az ilyen húsban gyorsan fejlődnek s a hús fogyasztójának a legkülönbözőbb betegségeket okozhatják. Másfelől a húsból a vérsavóval a tápláló anyagok is eltávoznak s a savójától megfosztott fagyasztott hús a tápláló értéke is igen csekély és ize sem kifogástalan. Arra pedig senki sem tud biztosítékot nyújtani, hogy a fagyasztott hús az iparos üzletéből azonnal eladásra kerül. A fagyasztott hús egészségügyi szempontból való kifogástalanságáért a német állatorvosok nem vállalnak felelősséget s behozatalának rendszeresítését éppen ezért ellenzik.

△ A II. németbirodalmi középosztálykongresszus élénk részvétel és érdeklődés mellett ülésezett a múlt héten Braunschweigban Eberle dr. elnöke alatt. A kongresszust a tavaly Drezdában megalakult németbirodalmi középosztály-szövetség rendezte, amelynek főtárgya, Fahrenbach, a középosztály megerősítésére irányuló mozgalom örvendős tárgyalásáról számolt be. A kongresszus tárgyalásain a birodalmi kormány képviselőjében Delbrück államtitkár vett részt, aki az elnök megnyitó előadása után a hivatalos

körök legmesszebbmenő jóindulatáról biztosította az egybegyűlteket és kifejtette, hogy a német birodalmi törvényhozás és közigazgatás minden igyekezzel azon van, hogy a gazdasági küzdelemben oly nehéz helyzetbe jutott középosztály minden rétegének, a középbirtokosságának, a kisiparnak és kiskereskedelemnek a sorsán lehetőleg segítsen. Az erre vonatkozó módok és eszközök megvitatása során a kongresszus behatóan foglalkozott a husrágóság kérdésével is. Az elfogadott határozat a husrágóság leküzdésére a húsiparosok és a mezőgazdasági körök együttműködését jelezte kívánatosnak, mert a fogyasztás jobb kielégítését és a termelők, valamint a kisebb közvetítők jogos igényeinek kielégítését csakis ily módon remélhetni a kapitalista nagyközvetítők uzsoráskodásával szemben.

△ A világ loállománya a legújabb statisztikai adatok szerint a következő: az Észak-amerikai Egyesült-Államokban 21, Argentínában 75, Ausztráliában 225, Brit-Indiában 15, Németországban 45, Franciaországban 33, Kanadában 22, az európai Oroszországban 223, ázsiai Oroszországban 8, Ausztriában 25, Japánban 15, Magyarországon 25 millió darab ló van, a római nemzetközi mezőgazdasági intézethez csatlakozott 48 állam loállománya pedig együttvéve 865 millió.

△ Innen-onnan. Megemlékeztünk már a svájci tarka szarvasmarhát tenyésztő szövetkezetek szövetségének ostermundigeni tenyésztőbizottságáról, amely agusztlus végén folyt le a szövetség rendez évi közgyűlése kapcsán. Most jutott kezünkbe a vásár forgalmáról szóló kimutatás, amely szerint a felhajtott 804 bikából eladó volt 786, tényleg eladott 405. Az elért árak eléggé kedvezők voltak: 2000 franknál drágábban 21, 1500—2000 frank között 26, 1000—1500 frankért 85, 500—1000 franknyi árban 230 és 500 frankon alul csak 55 bika kelt el. Feltűnő, hogy a vásáron eladott 405 bikából mindössze 65-öt vett meg külföldi vevő és pedig 34 került Németországba, 29 Ausztriába és Magyarországra, 1—1 Francia- és Olaszországban. Ugy látszik, hogy a külföldi vevők — érthetően okokból — szívesebben fordulnak kereskedőkhöz, mint a szövetkezetekhez, ezek a kereskedők pedig inkább vásáron kívül szerzik be szükségletüket, hogy azután annál nagyobb haszonnal adjanak tul rajta a külföldi vevőknek.

Angliába irányuló szárnyas- és vadkivitelünk legfőbb cikke 1911-ben is a pulyka volt, amelyet a londoni piacon sűrűn kerestek és kilogrammonként 150—170 filléért vásároltak. Csirke kivitelünk az orosz verseny miatt aránylag csekély s csak elsőrendű hizlat árának volt keletje. Nyulat darabonként 240—270 K. áron sikerült értékesíteni, fogolyért — amely többnyire egészen jó állapotban érkezett meg — darabonként 130—180 koronát, sőt többet is fizettek. A fácánt kevésbé kedvelik, mindössze néhány szállítmányt sikerült darabonként 270—3 korona áron értékesíteni. Ausztria és Magyarország 1911. évi baromfikivitele Angliába együttvéve 22 milliót tett ki; a vadkivitel pedig a százezer koronát sem érte el.

Anglia régóta készül már a cukorrépatermesz-

tést meghonosították, az orosz cukorrépa-termesztésére mind a cukorrépa, továbbá, hogy az ottani viszonyok mellett jövedelmező lesz-e a termesztés a gazdáknak nézve s hogy az elvállalkozásnak akad-e követője.

Az orosz kereskedelemügyi miniszter szerint azzal a tervvel foglalkoznak a gabonabevitelre vonatkozó törvényjavaslatok országnak nemcsak a gabonabevétel, hanem az értékesítés a bevétel, amelynek s amely részbenek gazdák számára óhajti. Ugyancsak az orosz kormány ellen irányul az Észak-amerikai Egyesült-Államok terve, hogy Németországgal szemben a gabonaforgalmat a kivitel ellenében az orosz, sem az amerikai terv megvalósulása nélkül nincs közelebbi hír.

Mig az amerikai huströsztök milliókra hasznolt huznak évenként vállalkozásokból, a fogyasztási eljárás feltalálója, egy Telliers C. nevű francia mérnök súlyos betegsége kezében a legsúlyosabb huströsztök két délamerikai huströsztök kormányai 30,000 zeti ajándékot juttattak a huströsztök ajtáin hiába kopogtatnak, az amerikai huströsztök és eredeti tervei vetették meg az alapját.

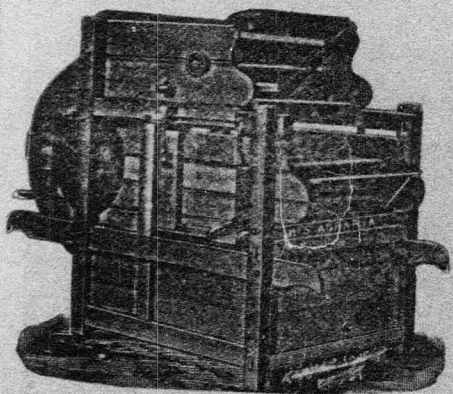
A szeszfogyasztás egyre emelkedik Franciaországban az alkoholelles mozgalom miatt igyekezete és a kormány legutóbbi abszolut fogyasztási tilalma dacára. A fejenkénti szeszfogyasztás volt:

Években	1907.	1908.	1909.	1910.	1911.
	331	344			

331 344

aminek még tavaly is a szeszfogyasztás abszintra esett.

A porosz államok 19—20-án tartott konferencián Vajjon a mi közönségünk bizottságunk mikor a kormányok továbbra is olyan sűrűn fogják kördetni, mint eddig? A porosz Tarifkommisszion bezzeg nem mellőzi a vasúti minisztérium semmiféle fontosabb tarifális intézkedése előtt s az ott képviselt érdekeltségeknek meg kellene adni a szeszfogyasztás ügyében van idejében hozzászólni az érdekteljes kérdésekhez. A legutóbbi ülésen tárg-

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek !!

Európaszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

Eredeti „Kalmár”-rosták

Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni

KALMÁR ZS. és TÁRSAI, Hódmezővásárhely

különleges terménnytisztítógépgyár és vasöntöde. ■ ■ Vezérkép / r/iselet

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST, V. Váci-körút 32. sz.

A Debr...
HAZ...
páros soru vető
NAPOLEON
Ekék, boronák, szecska
kiváló minőségben, előnyös

tést meghonosítani, de az eddigi elszört kísérletezések nem jártak a remélt sikerrel. Legújában azonban az Anglo-Netherland Corporation Norfolk és Suffolk tartományokban 1200 hektár cukorrépatermését kötötte le és ennek feldolgozására Cantleyben cukorgyárat épített, amely már készen áll és állítólag a jövő hónapban meg is kezdi az üzemet. Mindenesetre érdekes lesz megtudni, hogy az angol éghajlat alatt, amelyet eddig a répatermesztésre mindig alkalmatlannak hirdettek, miként sikerül az első cukorrépa, továbbá, hogy az ottani munkáviszonyok mellett jövedelmező lesz-e a répatermesztés a gazdákra nézve s hogy az első gyári vállalkozásnak akad-e követője.

Az orosz kereskedelemügyi minisztérium hírszerint azzal a tervvel foglalkozik, hogy a gabonabevitelre vámtól ró ki, míg eddig Oroszországnak nem voltak gabonavédővámjai. Az intézkedés a német gabonabevitel ellen irányul, amelyet a beviteli utalványok nagyban elősegítenek s amely ellen az orosz birodalom nyugati részeinek gazdaközönsége immár védekezni óhajt. Ugyancsak a német Einfuhrschein-System ellen irányul az Északamerikai Egyesült-Államok ama terve, hogy Németországgal szemben retortíós vámokat léptet életbe a kiviteli prémiumot élvező gabonaneműekre, de egyelőre sem az orosz, sem az amerikai terv megvalósításáról nincs közelebbi hír.

Míg az amerikai huströsztök milliókra menő hasznót huznak évenként vállalataikból, a huströsztök eljárás feltalálója, egy Teiliers Charles nevű francia mérnök súlyos betegsége következtében a legnagyobb nyomorral küzd. Most a fagyasztott hus kiviteléből nagy előnyöket váró két délamerikai állam, Argentína és Uruguay kormányai 30,000, illetve 10,000 koronás nemzeti ajándékot juttattak a nyomorgó feltalálónak, aki a huströsztök igazgatóságának kipárnázott ajtáin hiába kopogtatott még csekély alamizsnáért is abból a haszonból, amelynek az ő eszméje és eredeti tervei vetették meg az alapját.

A szeszfogyasztás egyre emelkedik Franciaországban az alkoholelles mozgalom minden igyekezte és a kormány legutóbbi abszintfogyasztási tilalma daczára. A fejenkénti szeszfogyasztás volt:

1907.	1908.	1909.	1910.	1911.
években				
3'31	3'44	3'46	3'59	4'06 liter

aminek még tavaly is több mint hotehrésze abszintra esett.

A porosz állandó tarifabizottság folyó hó 19—20-án tartotta Kielben 108. rendes ülését. Vajjon a mi közlekedésügyi tanácsunk és tarifabizottságunk mikor éri el ezt a rekordot, ha a kormányok továbbra is olyan sűrűn fogják működtetni, mint eddig? A porosz Tariffkommission bezzeg nem mellőzi a vasutügyi minisztérium semmiféle fontosabb tarifális intézkedése előtt s az ott képviselt érdekeltségeknek módjukban van idejében hozzászólni az őket érintő kérdésekhez. A legutóbbi ülésen tárgyalt

mezőgazdasági vonatkozású javaslatok közül kiemeljük a kedvezményes vetőmagszállítási díjtételek kiterjesztését gabona- és hüvelyes magvak keverékére, belföldi nyersdohány kötegekben vagy bálókban való vasuti szállításának engedélyezését, friss spárgának április-június hónapokra a kivételes gyorsáruarifaiba való felvételét, a tengeri őrléstermékeknek tarifális kezelésére és a hegyi legalókra hajtott szarvasmarha-, sertés- és juhszállítványoknak engedélyezendő 30 százalékos díjmérséklésre vonatkozó javaslatokat. A bizottság a mezőgazdasági érdekekkel szemben nagyon előzékeny álláspontot foglalt el és javaslatai nyomán a porosz államvasutak mihamar bizonyára ismét életbeléptetnek néhány olyan tarifális intézkedést, amint mi a MÁV-nál ki tudja mióta és ki tudja még meddig sürgetünk hasztalanul.

Ausztriának ismét új földművelésügyi minisztere van Zenker Ferencz dr. személyében, aki eddig a közigazgatási bíróság tanácselnöke s mint közigazgatási bíró éveken át előadója volt a mezőgazdasági és biztosítási közigazgatásba vágó peres ügyeknek. A miniszteri tárczához különben nem állítólagos szaktudása, hanem — osztrák szokás szerint — az a körülmény juttatta, hogy a hasonló rangosztályú régibb államtisztviselők közt ő a legmérsékeltbb cseh.

Az új véderőtörvény és a mezőgazdák.

I.

Országunk mezőgazdasággal foglalkozó lakossága szolgáltatja a hadseregnek a legnagyobb, legegységesebb és legkitartóbb ujonczkontingenst. Nemesak a véradóbeli, hanem a pénzbeli s egyéb szolgáltatások is, az elfogatok kiállításának kötelezettsége, a beszállásolások, az ujonczjutaléknak a tényleges szolgálati idő leszállítása következtében a békeleltetés fenntarthatása, a létszámrendezések és az új alakulások felállításai, valamint a honvédség békeleltetésének szükségesszerű szaporítása és a régóta sürgetett honvédtüzérség szervezése végett szükségessé vált felemelése főleg a mezőgazdasággal foglalkozó lakosságunkat terhelik.

Teljesen indokolt azért, hogy az új véderőtörvény a hadseregfenntartó falusi nép, a mezőgazdaság érdekeit figyelembe veszi és lehetőleg kielégíti.

Találhatunk az új véderőtörvényben és ennek végrehajtási utasításában kétségtelenül oly hiányokat és hibákat is, melyek mellett az általános és egyenlő védkötelezettség elve talán némi csorbát szenved, a véradó terhét országunk mezőgazdasággal foglalkozó lakossága bizonyos tekintetben aránytalanul viseli. Több oly rendelkezése is van az új véderőtörvénynek és a végrehajtási utasításnak, melyek a félreértések megelőzhetése és az esetleges igazságtalanságok megszüntetése végett határozottabb szövegezést vagy megfelelő kiegészítést igényelnének.

A véderőtörvények végrehajtása alkalmával, a katonai igazgatás terén, valamint a köz-

igazgatási és katonai szakosztályok szolgálatában s a gazdatársadalmi mozgalmakban szerzett ismeretek és tapasztalatok alapján legyen szabad a véderőtörvény és a végrehajtási utasításnak mezőgazdasági vonatkozásait közelebbről megismertetni és megbirálni.

Az új véderőreformot vérendszertünknek a véradó lerovására vonatkozólag fennálló igazságtalanságai, a hadsereg kiképzését és a hadikészültséget hátráltató hiányai sürgették. A közvélemény is évtizedeken át, különösen a munkáskéz hiányára való tekintettel, a tényleges szolgálati idő leszállítása mellett foglalt állást.

A kétéves katonai szolgálatot leginkább a mezőgazdasággal foglalkozó lakosságunk egyértelműleg és állandóan sürgette, a képviselőválasztások alkalmával pedig a képviselőjelöltek pártkülönbség nélkül kiállításba helyezték.

Az új véderőtörvény a kétéves katonai szolgálatot életbelépteti. Nem ugyan a törvény hatálybalépésével egyidejűleg, hanem mint minden nagyobb reformnál, a szükséges átmeneti idő, három év után, az előkészületek megtétele végett. Az átmeneti idő alatt is azonban abban a mértékben, amint a felemelt ujonczjutalék a három év alatt fokozatosan igénybe vétetik és maximumát eléri, a második évet kiszolgált hadkötelesek nagyobb és nagyobb számban tartósan szabad-ságotlannak.

A kétéves katonai szolgálat mellett a katonaságnál lekötött munkaerő egy évvel előbb szabadul fel. Előnyére válik ez a családnak, mezőgazdaságnak, iparnak és kereskedelemnek egyaránt. A szabadságotlannak elhagyott foglalkozásukat egy évvel előbb újból folytathatják, öreg szüleiket a munkánál felváltathatják, a hiányzó munkaerőt pótolják, családot alapítanak, anyagi és erkölcsi jólétben gyarapodva életjörőjüket és boldogulásukat megtalálhatják.

Igaz ugyan, hogy a kétéves katonai szolgálat a véderőnek figyelembe veendő érdekeire való tekintettel az összes fegyvernemeknél be nem hozható. A lovasságnál és lovasított tüzérségnél ugyanis a hadkötelesek három évi tényleges szolgálatra kötelezettek. Ennek ellenszolgáltatásaképp az összes szolgálati és népfőlkötelezettségük, fegyvergyakorlataik száma és tartama megrövidül.

A közös hadseregnek Magyarországra eső évi 68 187 főből álló ujonczjutalékából azonban csak 16,400 hadköteles szolgál a lovasságnál és lovasított tüzérségnél három, 2500 hadköteles a hadi tengerészetnél négy évig. 49,287 hadköteles teljesít két évi tényleges szolgálatot. 300 munkanapot véve számítási alapul, a kétéves katonai szolgálattal 14 786,100 munkanap takarítatik meg.

Az új véderőtörvény megszüntet egy nagy igazságtalanságot is, mely ellen különösen a mezőgazdasággal foglalkozó lakosság emelt panaszt.

A régi véderőtörvény hatálya alatt az évi ujonczjutalék fedezése után fennmaradt fölös-számukat ugyanis a sorshuzás adta mérő véletlen alapján választották ki és osztották be a póttartalékba. E mellett az eljárás mellett igen

A Debreczeni Mezőgazdasági Gépgyár Részv.-Társ. gyártmányai:

HAZAI DRILL
páros soru vetőgép,

HORTOBÁGY DRILL
páratlan soru vetőgép,

NAPOLEON DRILL műtrágyaszórával kombinált vetőgép.

Ekék, boronák, szecsavágók, répvágók, kapálók, morzsolók, kukoriczavetőgépek stb. kiváló minőségben, előnyös árak mellett.

gyakran megtörtént, hogy a testileg kevésbé fejlett, vagy otthon nehezen nélkülözhető emberek több évig tényleg szolgáltak, míg a testileg teljesen kifejlett, otthon könnyen nélkülözhető és sokszor dologkerülő legények csak nyolczheti katonai kiképzésben részesültek, mert a véletlenül huzott magas sorsszámuk és korosztályuk szerinti kezeltetésük folytán mint főösszámuk a póttartalékba jutottak.

Az új véderőtörvény értelmében a főösszámuk kiválasztását elsősorban a családfenntartás, azután a mezőgazdaság, vagy más kereset, vagy a hivatásszerű polgári kiképzés szempontjából a méltánylásra való érdemesség foka szerint egyes bizottságok fogatosítják.

Köztudomású, hogy a csapattesteknél a különböző mellékszolgálatokra, a belső gazdasági szolgálatra sok elvezénylés történt, ami a létszámviszonyokra igen érzékeny hátránnyal járt, a mezőgazdasággal foglalkozó legénységnek a szolgálati kor sorrendje szerint idő előtt való tartós szabadságoltatásának útját állotta, az aratás idejére való szabadságoltatását megnehezítette.

A fegyveres szolgálatra teljesen alkalmas hadköteleseknek, a teljesen alkalmas mesterembereknek segédszolgálatokra való elvezénylését az új véderőtörvény megszünteti. A csapattestek mellé munkásosztályok szerveztetnek és rendes állományviszonyok teremtetnek.

A gyengébb testalkatú hadköteleseket ezentul, nem mint eddig, rendes fegyveres szolgálatra, hanem tizheti kiképzés után segédszolgálatokra fogják kötelezni. Az irnokok, kézművesek, mesteremberek, ha katonai szolgálatra nem teljesen alkalmasak is, értelmiségűeknek, mesterségűeknek vagy egyéb hivatásuknak megfelelő foglalkozásra, melyet esetleg polgári életükben kenyérkereset céljából akadály nélkül gyakoroltak és melyben a fegyveres erőnek a tényleges szolgálatban is hasznos szolgálatokat teljesíthetnek, alkalmazhatók.

A rendezett létszámviszonyok mellett a mezőgazdasággal foglalkozó lakosságnak méltánylást érdemlő élet- és keresetviszonyai a különböző kedvezményeknél és a szabadságoltatásnál figyelembe vehetők lesznek.

Lényeges újítása az új véderőtörvénynek az is, hogy az elméleti és gyakorlati képzettséget nemcsak az egyévi önkéntesi kedvezményénél, hanem a rendes tényleges szolgálatnál is figyelembe veszi. Harmadik évi tényleges szolgálatnál is figyelembe nem kötelezhetőek azok, akik annak az évnek október 1-éig, melyben életüknek 21-ik évét betöltik, hat középiskolát vagy oly iskolát végeztek, mely az ipari, művészeti, műszaki, kereskedői, földmívelési vagy kertészeti, a bányászati vagy kohászati szakra befejezett szakképzettséget nyújt.

A földmívelési, vinczellér és erdészeti iskolát végzett hadköteleseknek a régi véderőtörvény végrehajtási utasítása a második évet kiszolgált hadköteleseknek a szolgálati kor sorrendje szerinti szabadságoltatásánál elsőbbséget biztosított. Ezt a kedvezményt azonban igénybe nem vehették, mert előképzettségük alapján rendszerint

az altiszti rangot nyerték el s ily minőségben, tekintettel az altisztek hiányára, a második szolgálati év letelte után nem voltak szabadságoltathatók. Az új véderőtörvény értelmében a földmívelési, vinczellér és erdészeti iskolát végzett hadköteleseknek igényük van a kétévi szolgálatra. Ennek előnye a lovassághoz és lovasított tüzérséghez, ahol hadkötelesek a hosszabb időt igénylő teljes kiképzésre való tekintettel háromévi szolgálatra köteleztetnek, az említett iskolákat végzett hadkötelesek be nem oszthatók és a gyalogságnál a harmadik évre altiszti hiány esetén sem tarthatók vissza.

A családfenntartókat és az öröklött mezei gazdaságok birtokosait megillető kedvezmények is szociális szempontból, különösen a mezőgazdasággal foglalkozó lakosságra nagy jelentősége van. A kedvezmények az új véderőtörvény értelmében méltányosabb alapon, a tárgyilagosságot megkövetelőleg lesznek odaítélhetők.

Az öröklött mezei gazdaságok birtokosainak kedvezményéhez hasonló kedvezményt a külföldi véderőtörvényekben nem találunk. Ennek a kedvezménynek nagy jelentősége van különösen hazánkban, ahol a kisbirtok védelméről eddig nem gondoskodtak. A véderőtörvénybe felvett birtokvédelem célja az öröklött birtoknak a pusztulás veszélye ellen való megvédése. Csakis a hivatásszerű gazdák részesülhetnek ebben a kedvezményben. Az öttagú család eltartására szükséges és a kedvezményre vonatkozó igényt megállapító földjövdelem megállapításánál a helyi viszonyok is figyelembe vétetnek.

Az 1907. évben a honvédelmi minisztérium a földmívelési és pénzügyminisztériumok, az OMGE. és Magyar Gazdaszövetség, valamint több vármegye kiküldötteinek közreműködésével az öröklött kisbirtoknak a véderő keretein belül való megvédése érdekében tartott értekezleten kifejezésre jutott óhajok és létrejött megállapodások az új véderőtörvény rendelkezései értelmében méltányosabban és igazságosabban lesznek végrehajthatók.

Gyakran megtörténik, hogy valamelyik hadköteles sem mint családfenntartó, sem mint öröklött mezei gazdaság birtokosa a törvénynek határozott és kivételt nem tűrő rendelkezése értelmében a póttartalékba át nem helyezhető, de a rendkívüli méltánylást érdemlő körülmények a póttartalékba való áthelyezést teljesen indokolják. Eddig az ily hadkötelesek a katonai hatóság által szabadságoltatottak.

A szabadságoltatást azonban a rossz állományviszonyokra való tekintettel kivételesen fogatosították, mert a szabadságolt katonák helyett más katonát ki nem állítottak s így a méltánylást érdemlő életviszonyokat figyelembe nem vehették.

Ezen a visszas helyzetben az új véderőtörvény segít, midőn kimondja, hogy különös méltánylást érdemlő körülmények fennállása esetén évenként oly számú legénység helyezendő át a póttartalékba, mely az illető évben az újonczutalékokba besorozottak négy százalékának megfelelő.

A tényleges katonai szolgálat elhagyását az új véderőtörvény nemcsak a felsőbb tanulmányokat folytató, hanem a földmívelés, vinczellér vagy erdészeti iskolát látogató hadköteleseknek is biztosítja. A katonai szolgálat egyéb méltánylást érdemlő körülmények alapján is elhagyható. Lehetővé válik ezáltal, hogy a hadkötelesek még bevonulásuk előtt rendes foglalkozásuk ismereteit kiegészíthessék, a kenyérkereső pályájukhoz szükséges képesítést megszerezhessék.

A fegyvergyakorlatok idejét az új véderőtörvény értelmében a mezőgazdasági és egyéb kereseti viszonyok figyelembe vételével kell megállapítani. A gazdákat és mezei munkásokat a legfontosabb nyári mezei munkák, az aratás és betakarítás befejezése után hívják be a fegyvergyakorlatra.

Azok a vidékek azonban, ahol az aratás az éghajlati viszonyoknál fogva augusztus hónapban folyik, figyelembe nem vehetők, mert augusztus hó elején kezdődnek a hadgyakorlatok.

A fegyvergyakorlatok számát és tartamát az új véderőtörvény leszállítja. Azokat a tartalékosokat, akik a katonai szolgálatra való bevonulásuk előtt a katonai tornaszat és czéllövészet terén magukat kiképezték vagy az ifjúságnak a katonai tornaszat és czéllövészet terén való kiképzésénél legalább két éven át eredményesen közreműködtek, az utolsó fegyvergyakorlat alól felmentik.

Az öregebb, a szolgálati kötelezettség 11. és 12. évében álló tartalékosok fegyvergyakorlatra nem hivatnak be. Nagy kedvezmény ez azokra a családok gazdáira és mezei munkásokra, akikre a nyári mezei munka megszakítása és abbahagyása nagy anyagi veszteséggel szokott járnai.

Az ideai fegyvergyakorlatok alól az új véderőtörvény rendelkezése alapján 70,700 tartalékos mentettet fel. A fegyvergyakorlatok a honvédségnél 35 napig tartottak. A megtakarított munkanapok száma: 2.474.500.

Az új véderőtörvény felhatalmazza a honvédelmi minisztert, hogy amennyiben különös körülmények megkívánják, a nősülési tilalmat egészen megszüntethesse. Minthogy a korai házasságot falusi népünk megélhetési és gazdasági viszonyai általában indokolják s a kért nősülési engedélyt a folyamodók csaknem kivétel nélkül megkapják, mi értelme sincs a nősülési tilalom fenntartásának.

A nősülési kérvények és azok mellékleteinek elkészítése, a nősülési engedélyek kijárása címén a folyamodók gyakran igen nagy összegeket fizetnek. Az átlag 50 koronára rugó költséget körülbelül 20,000 kérvényezőnek meg kell fizetnie, ami 1.000.000 koronát tesz ki. Ennek az összegnek a nősülési tilalom hatályon kívül helyezése által leendő megtakarítása a mezőgazdasággal foglalkozó lakosságnak nagy megtakarítás volna.

Igaz, hogy a jegyzői kar elég tekintélyes mellékjövdelemmel esik el, de kárpótlást nyer azáltal, hogy a katonai szolgálat teljesítése tekintetében nagyobb mértékben biztosított kedvezményekért,

valamint a főösszámú gyanánt a póttartalékba áthelyeztetésük folytán fognak folyamodni.

A behoza a mezőga

A „Köztelek” szerint megjelenő nemzetközi gabonajegy szerint az effektív búzát folyó évi szeptember hó 1-én Budapesten és Prágában ugyanarón, azaz mm. két körülbelül 23 koronájegyzték. Ezzel szemben a rendelkezésre statisztikai adatok mutatják, hogy a malmok évente körülbelül 1 1/2 millió tonna búzalisztet exportálnak Csehországba, a múlt évben a budapesti és prágai vidéki magyar malmok ennél valamivel kieménységű búzát. A folyó év első tartományba irányuló mutat fel csökkenésének szának lisztexportjának.

Ha tekintetbe vesszük a fuvardíjtele Budapesti fillért tesz ki és hogy a kombinált hajózásvasúti díjtétel szintén csak néhány fillérolcsóbb; ha továbbá figyelembe vesszük, hogy a magyar malmoknak az erős verseny behatáralt mm.-ként csak fillérekre rugó tisztázási haszonnal kell megelégedniük, nézve szerint oly gazdasági jelenséggel állunk szembe, mely megérdemli, hogy vele mérték köreink behatáralt foglalkozzanak.

E jelenségre annál is inkább fel kell hívni a mértékadó köreink figyelmét, hogy az álló, kivételes körülmények között létrejött abnormális árak, mert ily árak szerződéses óta töltött állítás igazolásával szemben, amelyben a megfizetés budapesti, prágai és londoni effektív búzárjegyzések vannak szembeállítva egymással.

Effektív búzárak szeptember 1-én mm.-ként (koronákban*)

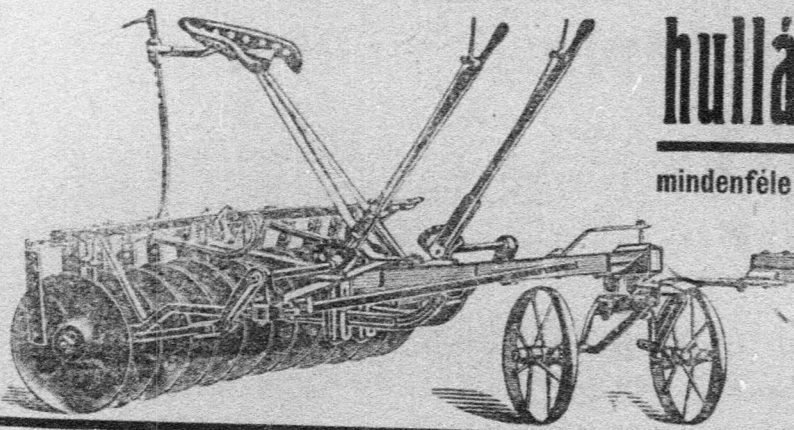
Év	Budapest	Prága	Liverpool
1906	14.85	16.95	17.15
1907	22.75	23.80	19.65
1908	23.05	24.30	20.35
1909	29.50	29.50	20.81
1910	20.55		
1911	23.20		
1912	23.10		

Ezen kimutatásból látható:

Az 1906. évben a magyar és osztrák piacokon több volt, hogy a vámkülönbség miatt így a buza a magyar és osztrák piacokon többnyire exportparitáson jegyzett. Ennek folytán akkor is fennállott búzavámok a vámterület búzárjegyzéseiben kifejezésre nem jutottak. Min

* A „Köztelek” megfelelő lapszámaiból kiírva.

Tarlóhántásra ajánljuk utólérhetetlenül tökéletes munkateljesítésű, könnyűjárású

hullámos tányéru táresásboronáinkat

mindenféle talajviszonyokra elsörendű anyagból a legmodernebb kivitelben.

BÄCHER RUDOLF

eke- és talajmivelő eszközök gyáranak magyarországi vezérképviselője:

Szücs Zsigmond, Budapest, VI., Nagymező-utca 68. sz.

Ovakodjon utánszatoktól!

Az eredeti „M”

Bächer Rudolf
Magyarországi vezérképviselője: S

valamint a főösszámú gyanánt a póttartalékba leendő áthelyeztetésért ezentúl jóval többen fognak folyamodni.

Orszem.

A behozatali jegyek hatása a mezőgazdasági üzemvitelre.

A „Köztelek” vasárnapi lapszámaiban rendszerint megjelenő nemzetközi gabonajegyzések szerint az effektív búzát folyó évi szeptember hó 1-én *Budapest* és *Prágában* ugyanazon áron, azaz mm. ként körülbelül 23 koronával jegyezték. Ezzel szemben a rendelkezésre álló statisztikai adatok mutatják, hogy a magyar malmok évente körülbelül 1 1/2 millió mm. finom búzalisztet exportálnak Csehországba. Így pl. a múlt évben a budapesti tíz malom 809, a vidéki magyar malmok ennél valamivel kisebb mennyiségű búzalisztet vittek ki Csehországba. A folyó év első hat hónapjában ezen osztrák tartományba irányuló lisztaitvitel szintén nem mutat fel csökkenést a múlt év megfelelő szakaszának lisztexportjával szemben.

Ha tekintetbe vesszük, hogy a lisztnek vasúti fuvardíjtétele *Budapest-ről Prágáig* mm. ként 311 fillért tesz ki és hogy a kombinált hajózási és vasúti díjtétel szintén csak néhány fillérrel olcsóbb; ha továbbá figyelembe vesszük, hogy a magyar malmoknak az erős verseny behatása alatt mm. ként csak fillérekre rugó tiszta kidolgozási haszonnal kell megelégedniök, nézetem szerint oly gazdasági jelenséggel állunk szemben, mely megérdemli, hogy vele mértékadó köreink behatóan foglalkozzanak.

E jelenségre annál is inkább fel kell hívni mértékadó köreink figyelmét, mert nem egyedül álló, kivételes konjunkturák behatása folytán létrejött abnormális árjegyzéssel állunk szemben, mert ily árjegyzés az új kereskedelmi szerződések óta többször megismétlődött. Ezen állítás igazolásul szövegező az alábbi kimutatás, amelyben a megfelelő év szeptember elsejei budapesti, prágai és liverpooli effektív búzárjegyzések vannak szembeállítva egymással.

Effektív búzárjak szeptember 1-én mm. ként (koronákban*)

Év	Budapest	Prága	Liverpool
1906	14.85	16.95	17.13
1907	22.75	23.80	19.63
1908	23.05	24.30	20.35
1909	29.50	29.50	20.81
1910	20.55	20.50	22.12
1911	23.20	27.—	18.39
1912	23.10	23.—	21.69

Ezen kimutatásból a következők konstatálhatók:

Az 1906. évben oly bőséges búzatermésünk volt, hogy a vámkülföldre is kivittünk búzát s így a buza a magyar és osztrák piacokon többnyire exportparitáson jegyzett. Ennek folytán az akkor is fennállott búzavámok a vánterület búzárjegyzéseiben kifejezésre nem jutottak. Mint-

hogy pedig esetleges búzafölöslegünk a nyugati vámkülföldön a legjobban értékesíthető, 1906-ban a prágai búzárjegyzésben kifejezésre kellett jutnia az akkori *budapest-prágai* fuvarnak.

Más képet mutat az 1909. évi árjegyzés. Inséges búzatermésünk volt, ennek folytán ugy Ausztriába, mint Magyarországra került behozatalra a vámkülföldi buza. Ez évben tehát a buza a vánterület piacain többnyire *importparitáson* jegyzett. Minthogy pedig a nemzetközi buza Prágáig az Elbán át körülbelül oly fuvarral eljuthat, mint Budapestre, az effektív buza 1909-ben Budapest és Prágában egy áron jegyzett.

Múlt évben megint jó búzatermésünk volt, legalább a hivatalos termésjelentés ezt előre annak jelezte, ellenben Csehország búzatermése alig közepes volt. Ezen körülmény okozta viszont, hogy a prágai árjegyzésben kifejezésre jutott teljes egészében a budapest-prágai szállítási fuvar.

A többi évben azonban, midőn hazánkban és Csehországban közepes termés volt, a budapesti és prágai árjegyzés alig mutat fel lényeges különbséget, sőt időnként megtörtént, hogy *Prágában* a buza olcsóbban jegyzett, mint *Budapestben*.

Minthogy fel nem tételezhető, hogy a cseh gazda nem iparkodnék termését minél jobban értékesíteni; minthogy továbbá a magyar malmok, elsősorban a budapestiek a Csehországba szállított finom lisztterményeiket, ily áralakulás mellett, csak nagy veszteséggel értékesíthetik, a prágai természetellenes búzárjegyzések csak más, kívül álló okban találhatunk magyarázatot. Nézetem szerint ezen árjegyzés főleg a német birodalom *beviteli utalványai*ban talál magyarázatot.

Ezen vámpolitikai alkotás gazdasági indokait és e rendszernek a német mezőgazdaságra való kihatását a *Köztelek*-ben illetékes helyről már többször ismertettük (l. pl. *Köztelek* 1910. május 11-iki lapszámát). Azért csak röviden jegyezem meg, hogy a német kincstár a Németországból kivitelre kerülő gabonaneműek után a teljes behozatali vámot, mely pl. búzánál q-ként 5.50, rozsnál 5.—, sörárpanál 4 márkát tesz ki, az exportörnek visszatéríti olytán módon, hogy ez a megfelelő összegről utalványt kap, melylyel behozatalra kerülő bármely árucikk vámjá leróható. Minthogy a Németbirodalom keleti részei saját szükségletüknél rendszerint több gabonaneműt termesztenek, ezen gabonafölösleg a kiviteli prémiumok és a messzemenő vasúti tarifakédezmények segítségével inkább gravitál a vámkülföldre, mint a német birodalom nyugati részeibe, ahová e gabona csak a miénknél drágább vasúti tarifák lerovása mellett juthat el. Ha tehát Németországnak csak közepes termése is van, akkor őszszel a pozeni buza és rozs megjelenik a dán, orosz és cseh piacokon és nyomja itt a gabonárákat. Ilyenkor a cseh gazda két kő közé jut; szorítja őt a német és a magyar buza versenye. Vámkülföldre nem mehet búzával, mert a közös vánterület nem ismeri a beviteli jegyek rendszerét. Délre szintén nem gravitálhat, mert itt szemben találja magát a magyar búzával. Ennél

fogva a cseh gazda kénytelen oly olcsón adni búzáját, hogy belterületéből kiszoríthassa az idegen versenyt. E körülményt felhasználják a cseh malmok és lehetőleg leszorítják a cseh buza árát.

Németország beviteli jegyrendszere ellen tehát teljes joggal felzudul nemcsak az osztrák, hanem a magyar gazda is, még inkább a magyar malomipar, sőt a magyar gabonakereskedés is (lásd *„Pester Lloyd”* 1912 augusztus 1-jei lapszámát). Ezen utalványrendszer, hirasás szerint, arra indítja az *„Egyesült Államok”* kormányát, hogy vámtorziókkal éljenek a Németbirodalom ellen, mert a behozatali utalványok segítségével a német malomipar óriási károkat okoz az *„Unio”* lisztkivitelének. De még *„Oroszország”*, a nagy agrárállam is, épp e napokban küldött ki bizottságot, melynek feladata kiszelni oly megadóztatási formát, mely elejét venné a vámkülföldi — értsd német — gabonabehozatalnak.

Mindezek daczára biztosra vehető, hogy Németország alig szünteti be ezen bevált vámpolitikai instrumentumát és pedig azért, mert nézetem szerint a behozatali jegyek rendszere pótolja a *mezőgazdaság kartellizációját*.

Ezen állításom magyarázatul legyen szabad a következőket előre bocsátani:

A védvámrendszer uttörői azzal indokolták meg a védvámok szükséges voltát, hogy nemzetgazdasági szükséglet a külföld fojtó versenye ellen a létalapjában megtámadott gyenge gazdasági ágakat megvédeni. Ez csak védvámok segítségével érhető el; e vámok teszik csak lehetővé, hogy a nemzetgazdaság összes termelési ágai harmónikus fejlődhessenek.

Idővel azonban bebizonyult, hogy a védvámok valamely vánterületen belül csak addig jutnak kifejezésre az egyes gazdasági ágak termésének árában, míg az illető gazdasági ág termése legfeljebb a vánterület összes belszükségleténél nem nagyobb. Sőt kisebb értékű terményeknél a szállítási költség oly jelentékeny mérvben abszorbjálja a védvám hatását, hogy az illető vánterület *külföldjeibe* a vámköteles idegen termény inkább gravitál, mint a honi termény. Ezt pl. konstatálhatjuk hazánkban a tengerinél. Ezen árucikk védvámja *métermázsánként* 2.80 koronát tesz ki, ellenben a pancsovai kukorica vasúti fuvara a gács, cseh és tiroli határállomásokig 5—5 1/2 koronát tesz ki.

Minthogy azonban nemzetgazdasági szükséglet, hogy minden egyes gazdasági ág minél intenzívebb üzemvitelt folytasson, módot kellett keresni, hogy e cél mindenáron elérjék.

A fontosabb iparágaknál ezen törekvés létrehozta a kartelleket, trösztöket, szindikátusokat. Ezek a vánterület belszükségletét maguk közt felosztják — kontingentálják — és a belföldi ármegállapításnál kisebb-nagyobb mérvben kihasználják a földrajzi fekvést, szállítási fuvert és az esetleges védvámot. Ellenben a vámkülföldre szóló kivitel azzal mozdítja elő, hogy terményeik exportját hathatós anyagi segélyben — prémiumokban — részesítik.

Mily módon állapítják meg a kartellek pro-

*) A „Köztelek” megfelelő lapszámaiból kiirva.

Az eredeti „Melichar” gyártmányu világhírű

„Unicum Drill”

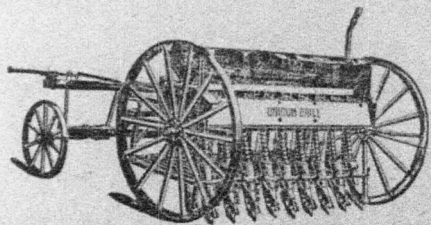
sorbavetőgépek

„Imperator” műtrágyaszóróval egyesített sorbavetőgépek, minden gazda által elismert el-6 helyet foglalják el. Mielőtt vetőgépet vásárol, érdeklődjön gazdatársainál! Abrás leírással és ajánlattal készséggel szolgál!

Bächer Rudolf — Melichar Ferencz.

Magyarországi vezérképviselője: **Szücs Zsigmond**, Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.

Ovakodjon utáztatoktól!

kéletes
járásu
inkat
kivitelben.
LF
selete:
68. sz.

duktumaiknak bel- és külföldi árait, annak illusztrálásul szolgáljanak a következők:

A német felsőszőlészeti szénzindikátus a szénzet ma a német szénnyagkereskedőnek körülbelül 1'40—1'50 fenningért adja el. Hazánk északi részeibe szállított szénzet q-ként 5 fenninggel olcsóbban adják. Magyarország középső részeibe szóló szénzet még 5 fenninggel olcsóbban; az ország déli részeibe, Horvátországba irányuló szénzet pláne még 30—35 fenninggel olcsóbban. Vagyis a német fogyasztó 30—40%-kal drágábban fizeti meg ugyanazon minőségű szénzetet, mint a temesvári vagy zágrábi fogyasztó. Ez látszólag igazságtalanság és mégsem az, mert csak a veszteséggel járó kivétel teszi lehetővé, hogy a német szénbányák egész éven át teljes erővel dolgozhatnak; önköltségeik redukálódnak s így olcsóbban bocsáthatják a szénzetet a német fogyasztóknak rendelkezésére is és emellett a nemzeti munkák egy részét a külföldön értékesíthetik.

A bel- és külföldi ármegállapítások közti különbséget még nagyobb azon kartellirozott iparágaknál, melyeknek vámterületükön belüli piacát magas vám védi. Így pl. a csikágóé és a kékföldi. A bel- és külföldi ármegállapítások közti különbséget még nagyobb azon kartellirozott iparágaknál, melyeknek vámterületükön belüli piacát magas vám védi. Így pl. a csikágóé és a kékföldi. A bel- és külföldi ármegállapítások közti különbséget még nagyobb azon kartellirozott iparágaknál, melyeknek vámterületükön belüli piacát magas vám védi. Így pl. a csikágóé és a kékföldi.

Egészen más helyzetben van a mezőgazdaság. A termelők óriási száma folytán a mezőgazdaság magángazdasági kartellbe össze nem egyesíthető. Viszont évezredek kulturával bíró országokban a belterjes gazdálkodásnak önköltségei, melyek tudvalevőleg az intenzitás fokozásához mérten nem számtani, hanem mértani arányban emelkednek, oly nagyok, hogy a belterjes mezőgazdaság védvám nélkül még a saját belpiacokon sem veheti fel a versenyt az exotikus államok mezőgazdasági terményeivel. Csak hogy viszont, mint már előbb említettem, valamely vámterületen belül a védvám csak addig jut kifejezésre valamely gazdasági ág produktumainak árában, míg ezen üzletág termése nem nagyobb a vámterület egész belső szükségleténél. Sőt a mezőgazdasági termelésnél az aránylag drága fuvar ugyanis abszorbalja a védvám kihatásának jelentékeny hányadát. Hogy tehát a német gazda teljes biztonságban minél belterjesebbé tegye üzemvitelét, a német birodalom már 1894-ben hozta be a beviteli utalványok rendszerét. E rendszer biztosítja a német gazdát, hogy terményeinek árában a vámterületen belül a védvám ugyiszólván teljes egészében kifejezésre fog jutni, sőt ha többet természet a belső szükségletnél, avagy ha földrajzi fekvésénél fogva a vámkülföldre inkább gravitálnak terményei, rendelkezésére állanak a beviteli utalványok és az igen olcsó beviteli tarifák.

De Németország még tovább ment. Mezőgazdasága érdekében malomiparát még messzebbmenő módon támogatja olyatén módon, hogy kivitelre kerülő 45—48 kg. fehér liszt után a teljes behozatali vámost visszatéríti a malomnak. Annak igazolásul, hogy mily fényesen bevált e rendszer Németországban, szolgáljanak a következő statisztikai adatok:

A német birodalom behozatala volt búzában:

1908-ban 349'3, 1909-ben 436'5, 1910-ben 377'3 millió márká értékű árú; a kivitelnek értéke volt a megfelelő években 42'1, 39'3, 51'5 millió márká.

A behozatalra kerülő rozsnak értéke kitett az 1908—1910. években 52'3, 38'6 és 42'5 millió márká; a kivitelé 77'2, 92'3 és 111'8 millió q.

Buzalisztet importált a német birodalom 1909-ben 3'8, 1910-ben pedig 3 millió márká értékben; a kivitel kitett ezen arunemből 45'1, illetve 43'3 millió márkát. A buzabehozatalra rászoruló német malomipar illetően módon meghódította többiek közt a dán és svájci piacokat, holott a sokkal jobb minőségű magyar finom liszt a felvevőképes és hazánkban olcsón megkapható. Ezzel szemben a német agráriusok az ipari kartelleket okozzák a nagy drágasággal. Viszont az alkalmazottak óriási hadserege, melynek meghatározott bérből, fizetésből kell megélniök, élesen támadja úgy az agráriusokat, mint a kartell-mágnásokat.

Az érdekeltségek táborai mindgyikének — saját szempontjukból tekintve — némi igaza lehet, de tekintve a köz- és a nemzetgazdasági érdeket, e panaszoknak hatálytalannak kell elhangzaniök. Ugyanis ipari kartellek, avagy behozatali jegyek nélkül úgy az ipar, mint a mezőgazdaság fokozatosan arra törekednék, hogy a vámterület, sőt saját vidékük szükségleténél többet ne termeljenek, mert csak ily módon juthat kifejezésre a teljes vám és vasuti fuvar az illető gazdasági ág természetének értékesítésénél.

Többet nem igyekeznének produkálni, mert a többlet lenyomná a belső árakat. Már pedig ez ellen kifogás sem emelhető, mert elvégre minden gazdasági produkciónak sarkalatos alaptörvénye minél kisebb munkával minél nagyobb gazdasági hatást elérni.

Ezzel szemben a német kormány büszkén hivatkozik arra, hogy csak ipari kartellirozott voltának köszönheti, miszerint iparcikkeivel, szorgos kereskedelmének hathatós támogatása mellett a világpiacon meghódította. Néhány évvel ezelőtt hivatalosan állapították meg, hogy Németországnak a külföldön 90 milliárd künnlevősége van. Viszont az elfogulatlan német közvélemény készséggel elismeri, hogy a Németbirodalom bámulatos újabb gazdasági fellendülése elsősorban a mezőgazdaság és ipar harmónikus együttműködésén alapszik. A német agrárvámoknak köszönhető, hogy az ottani mezőgazdaság 20 év alatt 100 millió mm.-val fokozta csak gabonatermesztését. A belső piac fogyasztó- és fizetőképeségének ez a megerősödése sokkal nagyobb hasznára vált a német iparnak, mint amennyit a mezőgazdasági érdekek feloldozása árán bizonytalan kiviteli piacok hajszolása biztosíthat. (Lásd a „Köztelek” 1912. aug. 31. sz.)

Sajnos, egész más képet mutat az osztrák és magyar közös vámterület.

Ausztria évtizedeken át arra törekedett, hogy iparának a magyar piacot teljes egészében biztosítsa, viszont hogy ipari és kereskedői lakosságát minél olcsóbban élelmezze. Ennek

tulajdonítható, hogy a közös vámterület iparvámjai a legdrágábbak közé tartoztak. A magyar fogyasztó kénytelen volt a drága osztrák iparcikkeket fogyasztani. Ehhez járult, hogy a magas védvámok a közös vámterületet a kartellek dusan természetű földjévé tették. E kartellek a magyar ipar kívánatos fejlődését is megakadályozták, mert az erősebb osztrák ipar a magyar fogyasztás jelentékeny hányadát magának biztosította. Ezekkel szemben a magyar gazda csak exportparitáson értékesíthette terményeit, mert agrárterményeinkkel a külföldre is gravitáltunk. Ehhez járult, hogy az ipar által fizetett drága munkabérek természetesen megdrágították a mezőgazdasági üzemvitelt is, mert a mezőgazdasági munkás, ha ipari munkástársához mérten kellően nem fizették, vagy a városba tódult, vagy pedig kivándorolt.

Fokozta a bajt, hogy az osztrák ipar fokozatosan előmozdította az úgynevezett „Borgeschäft” rendszert, csak hogy a kiskeresetű magyar fogyasztó iparcikkeiben való szükségleteit illetően módon is fokozza. Az osztrák tőke ugyiszólván erőnek erejével kínálkozott fel a magyar kereskedőnek, iparosnak és gazdának. Így történt, hogy Magyarországon a szükségletek, a fogyasztás nagyon is elébe siettek a nemzeti produkciónak és tőkegyűjtésnek. Emellett a drága „delcredere” abszorbalja a magángazdasági termelés jelentékeny hányadát.

A mesterségesen terjesztett „Borgeschäft”-nek szintén tulajdonítható az is, hogy iparunk és kereskedésünk nem fejlődött, mert ez nem egy esetben kénytelen terményeit a külföldre vinni, mert nem képes a jól bevezetett, azaz hitelre dolgozó osztrák iparral és kereskedéssel itt bent az országban felvenni a versenyt.

Az 1906. évben kötött kereskedelmi szerződések némiképpen javították a helyzetet. A közös vámterület iparvámjai még emelkedtek ugyan, de az agrárvámok is megfelelően szabályozva lettek. Csak hogy Ausztria arra törekszik, hogy azt, amit saját mezőgazdasága érdekében kénytelen volt a magyar mezőgazdaságnak megadni, azt a másik kézzel ismét visszavegye. Így pl. az osztrák államvasutak új tarifái épp az 1. külön díjszabást, azaz a gabonaműek és liszt díjszabását emelték exorbitáns módon. S minthogy a magyar államvasutaknak két ízben reformált árudíjszabása szintén az 1. külön díjszabás tarifáit a nagy távolságokon jelentékenyen megdrágította, az osztrák és magyar államvasutaknak ezen összejárása milliókkal devalválta szemtermelésünket.

Vagy vegyünk egy másik példát. Évtizedeken át mehetett a magyar buza vagy liszt Velence-Alán, illetve Passau-Lindaun át Tirolba, illetve Vorarlbergbe. Beszüntették ezen vonalak úgynevezett „Streckenzug”-ját, minek folytán a magyar buza vagy liszt, ha a közös vámterület egyik részében a természetes, azaz legolcsóbb úton akar eljutni, a teljes autonóm vámmal meg lesz terhelve.

Mi mindenképpen kezdtek ki és nyomorították meg legnagyobb és legdrágább iparunknak, a magyar malomiparnak Ausztriába irányuló liszt-kivitelét, azt ne is tessék kérdezni. Vízi és vasuti utak megdrágítása, vám, adminisztratív intézkedések, agitáció, titkos re-fakciók stb. igénybevételeivel érték el, hogy előkező bécsi lapok egybehangozó in kárörömmel regisztrálják,

miszerint a magyar...
ria távolfekvő...
hatják el.

Kikezdték...
kivitelünk let...
a szertelen ag...

Ezen áldat...
elsősorban Magy...
bizonyos kárörömmel konstatalhatjuk...
Ausztria is.

Ugyanis évtizedeken át a vámterület ki...
kedelmi mérlege aktív volt; ez javít...
monarchia két államának fizetési mérle...
utóbbi években a vámterület külkeres...
mérlege rohamosan rosszabbodott, úgy...
ezévi mérleg egy milliórd koronával...
passzívumot fog felmutatni, melynek...
Ausztriára esik...
kozni. A vámt...
egyesügedül M...
ményeinek kiv...
hogy azonban a...
sági vámok es...
ha a vámterü...
szükségletet fed...
a közös vámterület belső szükségletének em...
vel nem tartott lépést a mezőgazdasági...
mesztés is.

Ehhez járul, hogy a mesterségesen terje...
„Borgeschäft”, hogy úgy mondjuk, az...
vérüvé tette az országot. Sokkal nagyobb...
ban emelkednek az összes szükségletek...
amennyihez a magasabb terményárak jut...
az országot.

A kartellirozott ipar...
tása viszont arr...
hogy vámkülföld...
ezen export cs...
hogy a hajdan...
dön teljes veres...
iparcikkeket tul...
a vámkülföldi ip...
fokozatosabb mértékben bejuthat az orsz...

Míndez okozta, hogy ma, midőn az d...
tőke visszahúzódott a közös vámterület...
kereskedelmi mérlegünknek óriási mér...
növekedő passzívuma és a köz- és magán...
ságokért a külföldnek fizetendő magas ka...
teher folytán pénzügyi viszonyaink valóban...
ságos helyzetbe jutottak. De nemcsak nál...
hanem Ausztriában is, amit legelőnkben...
zol azon tény, hogy a...
ronajáradék egyf...
leledzik. Behizony...
mely szerint vitás...
vagy az adós.

E válságos hel...
legelőkelőbb köz...
miképpen lehetne...
államának már kétségbeejtőnek ígérkező h...
zetén. Számos eszme merült fel, de szer...
néze'em szerint nem azon legfontosabb kérd...
hívták fel az illetékes körök figyelmét, hogy tu...
illika közös vámterület mezőgazdasága elsősor...
fejlesztendő volna. Igaz, hogy nálunk már szá...
igévé vált, mely szerint mezőgazdaságunk...
többet kell természetie.

Csak hogy mindaddig, míg a ma érvény...
álló vámtügyi és tarifális helyzet fenn fog áll...
ez alig fog megva...
ugyanis, hogy me...
termesztése önma...
het az ország sor...
1906. évi buzájegy...
év buzatermése...
1906/7. termésévb...

Világítsatók

Készen szállított ár...
nyiba kerül, mint a...
tás. Fejlesztőttelep...
nem igényel. Teljese...
HEUFFEL SA

A gyakorlat emberei gyakorlati kísérletek

alapján bizonyítják, hogy a kőbányai

száritott hizósertéstrágyával

minden gazdasági növénynél

fényes eredményeket értek el.

Minden gazda kérje saját érdekében ezen szakvéleményeket tartalmazó ismertetéseket árajánlatot, melyeket készséggel küld a

BUDAPEST-KŐBÁNYAI TRÁGYASZÁRÍTÓGYÁR
Bosányi, Schottrumpf és Társa cég Budapest, IX., Dlló-át 21.szám.

● Szives figyelmébe: Minden hirdetéshez új szakvélemény van mellékelve!

Számokban az idén még nem kísérleteztem, de az eredmény határozottan arra vall, hogy elég magas ára mellett is mindennemű trágyát felülmul. Jövőre pontos adatokat ígerek. Bleier Gyula gazdasága, Pta-Mikebuda.

A lőrinczi határban levő homokszőlőmet három év óta az Önöktől beszerzett száritott sertéstrágyával javítottam és bámulatos eredményt értek el. Bámulatos volt különösen az eredmény a legutóbbi két száraz esztendőben, a mikor is átlag magy. holdanként több mint 30 hl.-nyi termésben részesültem. Dr. Polgár Sándor ügyvéd, Gyöngyös.

miszerint a magyar malmok fehérlistjüket Ausztria távolfekvő vidékeire csak veszteséggel adhatják el.

Kikezdték továbbá fakivitelünket is, állat-kivitelünk letörése érdekében már 1—2 év folyik a szertelen agitáció.

Ezen áldatlan gazdasági politikának igaz, elsősorban Magyarország adta meg az arát, de bizonyos kárörömmel konstatálhatjuk, hogy Ausztria is.

Ugyanis évtizedeken át a vámterület külkereskedelmi mérlege aktív volt; ez javította a monarchia két államának fizetési mérlegét. Az utóbbi években a vámterület külkereskedelmi mérlege rohamosan rosszabbodott, úgy hogy az ezévi mérleg egy milliárd koronával nagyobb passzívumot fog felmutatni, melynek 3/5 része Ausztriára esik. És ezen nem is lehet csodálkozni. A vámterület évtizedes aktív mérlege egyesegyedül Magyarország mezőgazdasági terményeinek kivitelére volt visszavezethető. Mint hogy azonban a kellően szabályozott mezőgazdasági vámok csak akkor juthatnak kifejezésre, ha a vámterület agrárterményei legfeljebb a belső szükségletet fedezik, nem lehet csodálni, hogy a közös vámterület belső szükségletének emelésével nem tartott lépést a mezőgazdasági termelés is.

Ehhez járul, hogy a mesterségesen terjesztett „Borggeschäft”, hogy úgy mondjuk, könnyűvé tette az országot. Sokkal nagyobb arányban emelkednek az összes szükségletek, mint amennyihez a magasabb terményárak juttatják az országot.

A kartellirozott iparágak magas ármegállapítása viszont arra ösztökéli az osztrák iparost, hogy vámkülföldi kivitelre ne dolgozzon, mert ezen export csak veszteséggel jár. Így történt, hogy a hajdan híres osztrák ipar a vámkülföldön teljes vereséget szenvedett. Emellett az iparezidák túl magas árai lehetővé teszik, hogy a vámkülföldi ipar, a magas iparvámok dacára fokozatosabban mértékben bejuthat az országba.

Műnde okozta, hogy ma, midőn az idegen tőke visszahúzódott a közös vámterületről, külkereskedelmi mérlegünknek óriási mértékben növekedő passzívuma és a köz- és magánadóságokért a külföldnek fizetendő magas kamatterher folytán pénzügyi viszonyaink valóban válságos helyzetbe jutottak. De nemcsak nálunk, hanem Ausztriában is, amit legelőkelőbb igazol azon tény, hogy a magyar és osztrák koronajáradék egyforma tulajdonos árjegyzésben leledzik. Bebizonyul tehát a régi aranyigazság, mely szerint vitás, ki az erősebb, a hitelező vagy az adós.

E válságos helyzet arra indította Ausztria legelőkelőbb közigazdsait, hogy tanakodjanak, miképpen lehetne segíteni a monarchia két államának már kétségbeesettnek ígérkező helyzetén. Számos eszme merült fel, de szerény néze'em szerint nem azon legfontosabb kérdésre hívták fel az illetékes körök figyelmét, hogy tudnivaló közös vámterület mezőgazdasága elsősorban fejlesztendő volna. Igaz, hogy nálunk már szállóigévé vált, mely szerint mezőgazdaságunknak többet kell természetnie.

Csak hogy mindaddig, míg a ma érvényben álló vámügyi és tarifális helyzet fenn fog állni, ez alig fog megvalósulni. Annak igazolásul ugyanis, hogy mezőgazdaságunk esetleges többtermesztése önmagában véve még nem lendíthet az ország sorsán, ezt legfényesebben az 1906. évi buzajegyzések igazolják. Ugyanis ez év buzatermése oly bőséges volt, hogy az 1906/7. termésévben a vámkülföldre körülbelül

350,000 q buzát exportálhattunk. 16 koronával számítva egy-egy métermázsa értékét, e kivétel 5-6 millió koronával gyarapította a nemzeti vagyont. Ezzel szemben az Ausztriába irányuló buza- és liszt-kivitelünk ezen kampányban legalább 40 millió koronával devalválódott. Önként értendő, hogy a magyar mezőgazdaság kára legalább megegyezzen annyi volt, mert a belföldi fogyasztás ára szintén ugyanannyival devalválódott.

Hippokrizis volna ugyan állítani, hogy a magyar és osztrák mezőgazdaság, mint ezt évekenkel ezelőtt Rohonczy Gida földbirtokos javaslatba hozta, kartellbe állott volna, azaz összebeszélte volna, hogy nem folytat intenzívebb gazdálkodást, csak hogy a gabonaművek árában kifejezésre jusson a behozatali vám. De a józan ész azt diktálja, hogy itt összebeszélésre nincs is szükség, mert a helyes önfenntartási ösztön a gazdák százezeireinek a helyes utat diktálja.

Miképpen kellene ezen állapotokon segíteni, mily alakban veendőket át a külföldön bevált vámügyi és tarifapolitikai intézkedések, annak részletes kifejtése e cikk keretében nem illeszhető és erre különben e sorok írója nem is tartja magát hivatottnak. Kívánatos volna azonban, hogy azon illetékes körök, akiknek a monarchia két államának fennállása, megerősödése és megújodása szíven fekszik, felülemelkedve a napi politikán, egymás iránti jóakarattal és közös erővel tanakodnának az ez ügyben szükséges intézkedésekről.

H. M.

A gazdasági irányu polgári iskolákról.

A hétosztályu polgári iskola napirendre került tervét általában köztetszéssel fogadtuk. Tetszéssel fogadták az eszmét azért, mert a gazdasági önálló iskolák térfoglalása csak csigaléptekkel halad s mert ezzel különösen az alföldi módos gazdai fajok meghódítása nincs biztosítva. Vagyis az utóbbiak továbbra is ama intézményeket fogják felkeresni, mely nekik az egyéves katonai szolgálati kedvezményt biztosítják. Ezek pedig a gazdasági élettel semmiféle vonatkozásban nem állanak s így akarattalanul elterelik a gazdafiut az ő igazi hivatásától.

Az előírt való elmélkedés közepette megjött az új véderőtörvény, mely igen bölcsen megelégszik hat középiskolai végzettséggel, ha az illető az általuk előírt tárgyakból vizsgázni képes, illetőleg azokból vizsgát tesz. Ezt a nem remélt előnyt feltétlenül ki kell használni.

Szerény nézetem szerint, aki az idő nagy értékét ismeri a gazdasági életben, annak a hétosztályu előirányzásról a hatosztályura kell teljes megelégedéssel visszavonulni.

Sőt örömmel kell megragadni a kínálkozó alkalmat annál inkább, mert eme rendelkezés a hétosztályu polgárinak a vonzó erejét különben is lényegesen ellensúlyozza. Keresni kell a formát, amely szerint a gazdasági irányu hatosztályu polgári a szóban levő kettős czélnak megfelelően: adjon gazdasági oktatást s adja meg az egyévi katonai szolgálati kedvezményt. Az a kérdés hogyan?

A feltett kérdés megoldásának első feltétele, hogy a kiválasztandó polgári iskolákhoz megfelelő, az ügyért lelkesedni tudó egyének alkalmaztassanak. A gazdasági tanítás az 1-5 osztálytól kezdődne s folytatólag négy év alatt a gazdasági önálló iskola tananyaga nyerne feldolgozást a közismereti tárgyakon kívül. Bizonyos, hogy már e négy évi idő alatt s különösen

a 4-ik osztály bevégezése után a növendékek létszáma itt lényegesen meg fog csappanni. A szellemileg s anyagilag gyengébb elem elmarad. Ez kétségtelen s másrészt az is előrelátható, hogy ha a szóban levő polgári 5. és 6-ik osztályában ama tárgyak lesznek tanítva, amelyek az egyéves katonai szolgálatnak feltételét képezik, akkor az értelmesebb s módosabb elem ott marad. És pedig azért, mert lesz miért ott maradni, illetőleg ott tanulni. A gyakorlati élet majd megtalálja a módját, hogy az említett 5-6-ik osztályra a gimnáziumokból is átlép-hessen a gazdasági. Ily expediens lehetne a most rendszeresített hathónapos tanfolyam, vagy léte-sítendő egyéves kurzus.

Annai bizonyos, hogy a polgári 5-6-ik osztály a ny alapon keresett lenne. E két év alatt is a katonaság által követelt tárgyakon kívül a gazdasági ismereteket betetőző berendezéstan, számvitel, gazd. építkezés, kereskedelemtan, nagyon helyesen volna beilleszthető.

Nem szorved kétséget, hogy ennyi idő alatt nem lehet többről szó, mint alapadásról s a gazdai élet iránti kedv felkeltéséről. Azt hiszem, hogy a multhoz képest ez egy nagy lépést jelent. Erdemes arra az áldozathozatalra, melyet ez feltétel s szükségel. Hisz a gyakorlati tanításhoz egy mintaparasztgazdaság is elegendő lesz.

Nem hallanók panaszként a módos gazdaktól, hogy nincs fiai számára megfelelő iskola. S talán sürűbben látnánk azt, hogy az a vérbeli gazdasági is merne bérelni, terjeszkedni, tervezgetni stb. s végeredményben nem fogja a városba özőnlők s a hivatalnokjelöltek számát szaporítani.

Tudomásom szerint a kezdeményező lépések már meg is tétettek. Békéscsaba s Orosháza ama két pont, mely felé a gazdaközönség érdeklődéssel tekinthet. Meglátjuk, mit hoz a jövő? Reméljük, hogy átérti a gazdaközönség a kérdés nagy jelentőségét s felhasználja a kínálkozó alkalmat, mely sem sok idő, sem sok pénzáldozattal nem jár.

(Kecskemét.)

Grasselli Miklós.

Kisbirtokok bérbeadásának hátrányai.

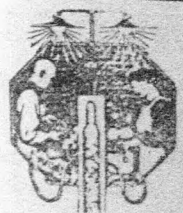
A Köztelek „Falusi mizériák” című vezércikkében Rubinek Gyula a szociális bizottság részéről a falu érdekében megindított akció előmunkálatairól eleve kívánván a gazdaközönséget tájékoztatni, azokra a gazdasági és társadalmi bajokra mutat rá, melyek az eddig beérkezett adatok szerint ugyszólván az egész országban egyöntetűen észlelhetők.

Ezen bajok, illetve főbajok czikkirő szerint: 1. az alkoholizmus terjedése, 2. közegészségügyi viszonyok siralmas állapota és 3. mint legveszedelmesebb jelenség a mezőgazdasági foglalkozástól való idegenkedés.

Hat év óta éppen a legszorgosabb gazdasági munka idejében — évenként májustól-szeptemberig — barangolom hivatalos minőségben keresztül-kasul az országot s így a hasznost a kellemessel összekötve módomban van nemcsak az egész ország gazdasági állapotával, hanem a bizony sok helyütt túl rögzös földmívelőivel is alaposan megismerkedni.

Sok helyen tapasztaltam, hogy oly községekben, hol az egyes törvényhatóságok az italmérest — a korcsmák ünnep és vasárnapi bezárásával — korlátozni s ezáltal az alkoholizmust szűkebb határok közé szorítani igyekeznek, nem egészen érnek célzt.

Az ily községek legtöbbjének kigazdái és munkásai egész éven át találnak módot, arra

Világítsatok

Készen szállított sürített gáz. Félszáznyiba kerül, mint a petróleumvilágítás. Fejlesztőtelep nincs. Kezelést nem igényel. Teljesen veszélytelen.

HEUFFEL SÁNDOR magánmérnök.

Kastélyok, gazdasági épületek, lakások, épületcsoportok, iskolák, templomok stb.

Gyár: Czikota.

belső- és külső világítására a leg-tökéletesebb és leggazdaságosabb rendszer. „Carbolineum-készítés és szállítás.”

Iroda: Budapest, VII., Rottenbiller-u. 1. sz.

hogyan valamelyik nagyobb ház vagy udvarral rendelkező gazdánál táncmulatságok rendezésére engedélyt szerevezve, egyúttal jogcímhez és alkalomhoz jussanak minél bőségesebb szesz-fogyasztásra. E téren hathatósan csak az állam tehet valamit, feltéve, hogy a szeszitalok után befolyó tekintélyes sarcot más, megengedhetőbb czímen, képes pótolni.

Hogy a közegészségügy egyes vidékeken, mint például az alföldi száz és százezer holdakat számláló községek, városok tanyáin oly törhetlen; ennek egyik főoka, hogy a gazdáknak csak kis része lakik a tanyán. A községben élő gazda a tanyán való lakástól teljesen elidegenedik, a tanyai élettel nem törődik. Nem igyekezik azon, hogy az orvos, gyógytár vagy pláne az állatorvos odakünn minél sürűbben megtalálható és ezáltal kéznél legyen, így azután ember, állat pusztul a tanyákon és mind többen idegenednek el a tanyai remeteéletől.

Az 50—100 holdas gazda példája nyomán a városba igyekezik az olyan kisgazda is, kinek csak 10, 20, 30 hold birtoka van, sőt hogy minél jobban tarthasson a módosabbakkal, kis földesekéjé, akár valami latifundiumot, bérbe adja. A városban aztán hozzászokik a korcsmázó létlenséghez, amíg a földeske ki nem csuszik a lába alól s egy gazdacsaláddal ismét több kerül proletársorba.

Pedig a 10, 20, 30 holdas kisgazda csak úgy tudna földjéből megélni, családját tisztességesen fenntartani, jószágból, esetleges jó termésből valamit félretenni, utóbb tán terjeszkedni is, ha maga és egész családja teljes odaadással dolgoznék és idegen munkaerő nélkül állítaná elő a kisgazdaság terményeit.

Ehelyett a könnyelmű kisbirtokos 10, 20, 30 holdas birtokát a tanyáról-tanyára szakadt tanyáknak eddigi béresének vagy szakmányosának adja bérbe, akinek 10—20 évi tapasztalata szerint így még kényelmesebb az élete, mert a család-bérnek megfelelő esetleges bérleti haszon mellett nem parancsolnak neki. Az ilyen bérlő élő instrukciója természetesen egy rossz kis riskából, a módosabbnál még talán egy borjuból, továbbá egy anyakocza, 5—6 malacz, 10—15 liba, 8—10 tyúk és 2—4 birkából áll. A holt instrukció pedig egyenlő a semmivel.

Az ilyen bérletek 3—4, elvéve 6 évre szólanak és jellemző, hogy a bérlők többnyire pénzért szántatnak, mert sem ökrük, sem lovuk nincsen.

Ha törvény tudja szabályozni az egyházi latifundiumok kezelését és bérbeadását, törvényvel kellene még inkább szabályozni a kisbirtokok bérbeadását is, hogy az olyan kisgazda, akinek, mondjuk, 25—30 katasztrális holdnál nem nagyobb kiterjedésű a birtoka, bérbe azt ne adhassa. Kivételt képezhetne pl. ha árván vagy özvegyen maradt nő a birtokos, vagy ha az illető akár állami, akár másféle szolgálat vagy hivatalban van.

Röviden: a fent körvonalozott kisbirtokos lakják kint a tanyáján, ne korcsmázzék, foglalozzék az öt érdeklő és megillető ügyekkel és dolgozzék a gazdaságában; ha dolgozik, lesz mit aprítani a tejbe és az egyke helyett felnevelhet 2—3 gyermeket. Ha aztán ezek felnőnek és maguk is dolgoznak, még a három testvérré

is több vagyonka fog maradni, mint ma holnap az egyikének.

(Budafok.)

Böjtös Imre.

VEGYESEK.

Mal számunk tartalma:

	Oldal
A faluért	2569
Az új véderőtörvény és a mezőgazdák	2571
A behozatali jegyek hatása a mezőgazdasági üzemvitelre	2573
A gazdasági irányu polgári iskoláról	2575
Kisbirtokok bérbeadásának hátrányai	2575
Külföldi szemle	2570
Vegyesek	2576
Halálozás. — Kinevezés. — A Római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet szeptemberi termésméltósága. — Az országos sörárpa- és komlókiállítás bírálata. — A gazdasági gépek biztositása. — Állami lóárverés. — A pécs-baranyai kertészeti és gyümölcsészeti kiállítás megnyitása. — Felhívás találkozóra. — A mátraverebélyi szövetkezet jubileuma. — Mezőhegyesi verseny-tárgyalás	2577
Kereskedelem, tőzsde	2578
Szerkesztői híresek	2578

Jelen számunk összes előzető példányaihoz postautalványt mellékelünk; kérjük azon tisztelt előfizetőinket, akiknek előfizetése folyó hó végével lejár, vagy akik hátralékban vannak, hogy az előfizetést mielőbb megújítani sziveskedjenek. **A kiadóhivatal.**

Halálozás. Mayer Pál, Frigyes királyi herceg tescheni uradalmanak évek hosszú során át volt felügyelője, szeptember 22-én 62 éves korában váratlanul elhunyt. Mayer Pál, mint kiváló gyakorlati gazda, a főhercegi uradalmat több mezőgazdasági iparvállalat létesítésével tette jövedelmezőbbé s nagy része volt az uradalom magas nivóra való fejlesztésében, különösen az európai hírnévre emelkedett tescheni tejjgazdaság alapjainak megvetésében. Néhány évvel ezelőtt vonult nyugdíjba. Budapestre költözött s itt a gazdasáradalmi mozgalmakban igen élénk tevékenységet fejtett ki. Mint az OMGE. régi tagja, több szakosztály és bizottság működésében vett részt s az évenként rendezni szokott tenyészállatvásároknak is évek hosszú során volt zsűritagja. Az egyesület főleg mezőgazdaságttechnikai kérdésekben gyakran kérte ki Mayer véleményét, aki minden mezőgazdasági ügy iránt meleg érdeklődést tanúsított. Nemesak országos egyesületünk, de a magyar gazdasági osztály is egyik széles látókörű tagját veszítette el Mayer Pálban, akit a gazdasági ügyek iránt való meleg érdeke nyugalomba vonultával sem engedett pihenni s aki a bécsi nagyhusvágó vállalat magyarországi képviselőnek nehéz és felelősségteljes szerepét nagy buzgalommal és lelkiismeretesen töltötte be. Az elhunytban Kokas József, a kisjenői uradalom jószágfelügyelője apósát gyászolja. Temetése szeptember 24-én volt Kisjenőn s aznap délután Gyulán a családi sírboltban helyezték örök nyugalóra.

Kinevezés. Öfelsége a földmivélsügyi miniszter előterjesztésére Istvánffy Gyula dr.-t, a központi szőlészeti kísérleti automás és ampelológiai intézet igazgatóját és a felsőbb szőlő- és borkereskedési tanfolyam tanárát, lapunk tudós munkatársát, egyetemi tanári címének és jellegének meghagyásával az V. fizetési osztályba nevezte ki.

A Római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet szeptemberi termésméltósága. A római intézetnek f. hó 18-án lezárt legújabb jelentése szerint Anglia, Belgium, Bolgárország, Dánia, Egyesült-Államok, Egyiptom, Franciaország, India, Japán, Kanada, Luxemburg, Magyarország, Németalföld, Norvégia, Olaszország, Oroszország (európai és ázsiai), Porzország, Románia, Spanyolország, Svájc, Tunisz idei buzatermése együttvéve 8706 millió métermázsára tehető ugyanez államok tavalyi 8162 millió métermázsás tényleges terméseredményével szemben, a többlet tehát 67 százalék; a hektáronkénti termésátlag a múltévi 8'9 q-val szemben 9'8 métermázsára. A rosztermés 17'7 százalékkal több ugyanez államok átlagában a tavalyinál, árpából 5'7, zabbból 17'8 százalékra becsüli az intézet a f. évi termés-többletet a legújabb hivatalos adatok alapján. A tengertermést tiz állam adatai alapján 981'5 millió métermázsában állapítja meg a szeptemberi jelentés, tehát itt is 17 százalék többlet várható a tavalyi természettel szemben, de a legutóbbi hetek kedvezőtlen időjárási viszonyai valószínűleg lényegesen lerontják ezeket a kilátásokat. Rizsből és lenből is jelentékenyen jobb termés várható a múltévinél, de ezekre nézve az intézet adatai még nagyon hiányosak. Külön táblázatokat közöl a jelentés a cukorrépa, szőlő, dohány és gyapot terméskilátásairól, de számszerű adatokat alig néhány államról ad, úgy hogy még a szeptemberi füzet sem nyújt végleges tájékoztatást aziránt, minő lesz például cukorrépából vagy borból az ideai világtermés, holott már nem egy magánbecslés forog közközben. A római intézet azonban a hivatalos jelentésekhez van köve s ezeket úgy látszik, nagyon késedelmesen küldi be egy-k másik kormány. Pedig az intézeti közlemények között valóban fontos helyet foglalnak el és általános érdeklődésre tarthatnak számot e havonként megjelenő statisztikai kiadványok, amelyek azonban csak úgy és akkor fognak teljesen megfelelhetni rendeltetésüknek, ha eddigi megbízhatóságuk mellett gyorsabbak és kimerítőbbek is lesznek.

Az országos sörárpa- és komlókiállítás bírálata. Az OMGE. által a földmivélsügyi miniszter támogatásával f. hó 27—29-ére rendezett országos sörárpa- és komlókiállítás bíráló-bizottsága f. hó 22-én tartotta meg ülését és a bírálót. Jeszenszky Pál kir. tanácsos, az OMGE. ügyvezető-titkára terjesztette elő a kiállítás szervezéséről szóló jelentését és bírálati szabályzatot. A kiállításra beérkezett 286 sörárpa és 58 komlóminta. A bizottság Rodiczky Jenő dr. udv. tanácsos elnökle alatt kezdte meg bírálatát. A sörárpaminták közül 216 minta került tényleges bírálat alá, amennyiben 70 mintát mint nem sörárpát a bírálathól ki kellett zárni. A bíráló-bizottság, melynek tagjai voltak Rodiczky Jenő dr. elnökle alatt Kosutány Tamás dr.,

mindenféle gazdasági magot legmagasabb napi áron. Különösen:
VESZÉK lóherét és luczernát.

Kaphatók kitünő minőségben cégemnél:

➔ **ŐSZI BORSÓ, ŐSZI BÜKKÖNY,**
 ➔ **SZŐSZÖS BÜKKÖNY, ŐSZI ÁRPA.**

Mauthner Ödön cs. és kir. udv. magkereskedése
 Budapest VII. Rottenbiller-u. 33.

Közlel
1912/91. szám
212x 100

Seligmann Kelemen, Hoffer Sándor, Léndárt Róbert, Juhász Árpád, Grobner Emil, Gyárfás József, Tószegi Freunó Antal, Bartók Géza, Kozma Dénes, Csézer Lajos dr., Imreh Lajos, Jesszenszky Pál, Fabricius Endre, alapos vizsgálat után kezdte meg ítéletét, amely a múltévnél kedvezőtlenebb volt és ezért nem is volt minden díj kiadható. A bírálat eredményét a *Köztelek* legközelebbi, szombati számában közöljük, a kiállítás megnyitásának leírásával együtt. A megnyitás f. hó 27-én d. e. 10 órakor lesz.

A gazdasági gépészek biztosítása. Ujabbán ismét gyakran kapunk panaszt a gazdaközönség köréből, hogy a kerületi munkásbiztosító pénztárak — visszaélve az 1912. évi VIII. t. czikk ama rendelkezésével, miszerint a gazdasági gépészek baleset ellen náluk biztosítandók — a gazdáknak oly fizetési jegyzékeket küldenek, melyben nemcsak a baleset-, hanem a betegséglejézési járulékat is kivetik, annak dacára, hogy az utóbbi nekik nem jár. Sőt tovább menve, ezeket a járulékokat több évre visszamenőleg is kivetik. Ujából figyelmeztetjük tehát a gazdákat, hogy a kerületi munkásbetegsegélyező pénztáraknak csak a balesetbiztosítási járulékkal és azzal is csak az 1912. VIII. t. cz. életbelépte óta tartoznak. Az esetben, ha a kerületi pénztárak ennél többet követelnének, a fizetést tagadják meg és emeljenek panaszt ezen jogtalan eljárás ellen közvetlen a M. kir. Állami Munkásbiztosító Hivatalnál.

Állami lóárverés. A m. kir. állami lótenyésztézetekből kisorolt számfelletti kanczák és herélték árverését Budapesten, a Tattersallban október hó 4-én és esetleg folytatólag 5-én fogják megtartani. Az árverés reggel 11 órakor kezdődik. A kikiáltási áron alul egy ló sem fog eladatni. A kínálatok 50—50 koronánként történnek. Minden megvett ló után a vételárnak megfelelő törvényszerű helyegen kívül (III. fokozat) kötvéfékpénz fejében az első kétszáz korona után 4 korona, azon felül minden megkezdett 200 korona után két-két korona fog beszédeni. A vételár elismervényre azonnal készpénzben lefizetendő és a lovak csak az elismervény előmutatása mellett fognak kiszolgáltatni. A már megvett lovak 48 óra alatt okvetlenül átveendő; de a leltés idejétől minden eshetőség a vevőt terheli. Az árverésre kerülő lovak jegyzékét készséggel küldi meg a földmívelésügyi minisztérium lótenyésztési ügyosztálya.

A pécs-baranyai kertészeti és gyümölcsészeti kiállítás megnyitása. A Pécs-baranyai Kertészeti Egyesület által rendezett gyümölcsészeti és kertészeti kiállítást díszes közönség jelenlétében nyitotta meg a pécsi jótékony nőegyesület székházában Buzásy Árpád egyesületi alelnök. A nagyarányú kiállítást, melynek ugy erkölcsi, mint anyagi haszna biztosítottnak tekinthető, állandóan nagy közönség látogatja.

Felhívás találkozóra. Lipcsey Ákos földbirtokos (Tiszalúred) felkéri azokat a hallgató társait, kik az 1906/1907. évben a felsőbb szőlő- és borkereskedési tanfolyamot végezték, hogy fogadalmukhoz híven folyó évi december elsején reggel 9 órakor az intézet helyiségében jelenjenek meg.

A mátraverebélyi szövetkezet jubileuma. Az országban működő fogyasztási szövetkezetek közül egyik legkiválóbb, a mátraverebélyi (Nógrád megye) f. hó 22-én ünnepelte meg fennállásának tizedik évfordulóját. A szépen sikerült ünnepélyen a Hangya igazgatóságát Meskó Pál képviselte s résztvettek a szomszédos községek előjárói és szövetkezetek vezetői is. A diszközgyűlést Berzsényi Béla körjegyző, szövetkezeti elnök nyitotta meg, a szövetkezet által elért eredményeket vázolta. A szövetkezetek kezdetben 30,000 koronát kitevő forgalma ma már meghaladja a 80,000 koronát. Van két fióküzlete,

saját ingatlana, kulturális, községi és jótékony célokra tíz év alatt több mint hatodfélezer koronát költött s a szegénysorsu iskolás gyermekeket évek óta ingyen látja el tanszerekkel. A szövetkezet mintaszerű vezetésére jellemző, hogy a 10 év alatt kibitelezett összegekből mindössze 2 korona 46 fillér veszett el. Meskó Pál a Hangya igazgatóságának üdvözlétet tolmácsolta, majd ezután Meskó Géza nyújtotta át Berzsényi Bélának és Szankó Alajosnak a szövetkezet disztajgaivá történt megválasztását tanúsító okmányokat.

Mezőhegyesi versenytárgyalás. A f. hó 23-án Mezőhegyesen tartott versenytárgyaláson a 147 vagon finom buzakorpa egy éven belüli leszállításával zsák nélkül 12-09 K. árban Mandl Zsigmondot, az eddigi szállítót bízták meg. Arpara ajánlat nem érkezett.

Nincs többé fegyver- és géprozsda, ha „Jura” fegyver- és gépolajat használ, ára 1 korona. Kapható mindenütt és a „Jura” olajgyárban, Pestahony.

Jó könyvek.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület karöltve a „Patria” irodalmi és nyomdai részvénytársasággal könyvkiadó vállalatot tart fenn, melynek az a célja, hogy a gazdaközönséget jó és olcsó könyvekkel lássa el.

A kiadott könyveket gyakorlati gazdák számára írják olyan kiváló szerzők, akik együtt haladnak az élettel és a tudománnyal. Különös tekintettel van a vállalat arra is, hogy ne terhelje meg az olvasókat elmélettel, miért is a szerzők csak azt adják elő, ami az élet tapasztalatain átszűrődött és helyesnek bizonyult. A gyakorlati iránynak és a takarékoság szempontjának betartása teszi lehetővé, hogy a könyvkiadó vállalat feltétlen megbízhatóságuk mellett könnyen érthető és olcsó könyveket bocsáthat az olvasó közönség rendelkezésére.

Az OMGE. könyvkiadóvállalatában a következő művek jelentek meg:

- A „Köztelek Olcsó Könyvtára” I—III. évfolyamának 12 füzeté 5 K., a IV. évfolyam előfizetési ára 5 korona. — Groffits G.: *Gazdasági építéset*. Füzve 10 K., vászonba kötve 12 korona. Campbell H. W.: *Olcsó talajművelés*. Magyarra átdolgozta: K. Ruffy Pál. Füzve 3 K 50 f., vászonkötésben 4 K 50 f.
- Praznovszky Á.: *Dohánytermelés és kezeletan*. II. kiad. Füzve 2 K., vászonkötésben 3 K.
- Károly Rezső: *Mezőgazdasági üzemi viszonyok és eredmények*. Füzve 9 K., vászonkötésben 10 K.
- Rodiczky Jenő dr.: *Die Bienenerucht in der Nusschale*. II. kiadás 1 K 20 f.
- Cselkó István: *Szarvasmarhatenyésztés*. Füzve 7 K., vászonkötésben 8 K.
- Grabner Emil: *A gazdasági növények nemesítése*. Füzve 5 K., vászonkötésben 6 K.
- Szilárd Gyula: *Szőlőművelés és borkereskedés*. Vászonkötésben 10 K.
- Vantsó Gyula dr.: *A birtokos és gazdatiszt közötti jogviszony* 3 K.
- Az új végrehajtási törvény. Kérdés és feleletekben 50 f.
- Kovács Imre: *A gyapju minősítése* 3 K 50 f.
- Cselkó István: *Takarmányozástan*. Kellner új elmélete alapján. Vászonkötésben 10 K.
- Sierbán János és Koerfer István dr.: *Tejgazdaság*. Kézíkönyv gyakorló gazdák és tejszövetkezetek részére. Füzve 4 K., vászonkötésben 5 K.
- Népszerű kiadás (Magyar és német nyelven.) Egyenként 2 K.
- Kovácsi Béla és Monostory Károly: *A ló és tenyésztése* 12 K., vászonkötésben 15 K.
- Rodiczky Jenő dr.: *A magyar juhtenyésztés múlt és jelen irányiról*. Vászonkötésben 3 K.
- A keeske tenyésztése és haszonvétele 1 K 50 f.
- Molnár István: *A mezőgazdasági gyümölcsstermelés és értékesítés*. Vászonkötésben 5 K.
- Kardos Árpád: *Házi és*

udvarkertek berendezése. Vászonkötésben 3 K.

Suschna Richárd: *Egyszerű gazdasági számvetel*. Vászonkötésben 6 K.

Cserháti Sándor: *Talajismeret*. Füzve 4 K., vászonkötésben 5 K.

Páter Béla: *A vadon termő növények*. Füzve 5 K.

Vászonkötésben 6 K.

Tormay Béla: *Általános állattenyésztéstan*. Vászonkötésben 7 K.

Hreblay Emil: *A baromfi hizlalása és a hizott baromfi értékesítése* 1 K 50 f.

Wiener Moskó: *Az utlak uradalom üzleti berendezése* 1 K.

Hogy a megrendelést kényelmesebbé tegyük, alább mellékelünk egy megrendelési lapot, amely kivágva és borítékba téve, a „Patria” r.-t.-nak Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám küldendő.

MEGRENDELÉSI LAP.

Alulírott ezennel megrendelem az Országos Magyar Gazdasági Egyesület könyvkiadó vállalatában megjelent következő műveket, melyeknek árát egyidejűleg posta-utalványon küldöm.

Kérem postafordultával alantli címre következő könyveket küldeni:

A könyv neve: _____

Ára _____ K.

Olvasható alírás: _____

Lakóhely: _____

Utolsó posta: _____

NYILTTÉR.

E rovatban foglalkért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

Magyar Villanyerőre Berendezett Zsák-, Ponyva- és Pokróczgyár

Budapest, V., Váci-ut 32. sz.

Ajánlja legjobb minőségű vizmentes ponyvát, valamint minden minőségű zsákokat, gazdasági pokróczokat, abrakos tarisznyákat, ponyvák javítását és pokróczok behuzását legjutányosabban vállaljuk.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Napijelentés a gabonatózsdéről. 1912 szeptember 24.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Elkelt 25,000 q buza, 10 fillérrel magasabb árral. Rossban az üzlet változatlan maradt. Erős kínálat mellett a kereslet gyenge volt. Budapest paritásában 18-70 K.-t fizettek.

Takarmányárpiában az üzlet ellanyhult. Budapest paritásában 18-70 K.-t fizettek.

Zabban az üzlet irányzata változatlan maradt. Budapest paritásában 20—20-90 K.-t fizettek.

- Eladott:
- Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 80 k. 22-85 K., 1000 mm. 80 k. 22-75 K. kev., 200 mm. 80 k. 22-90 K., 100 mm. 79-5 k. 22-90 K., 1000 mm. 79 k. 23-10 K., 1000 mm. 79 k. 23-5 K., 500 mm. 79 k. 23-10 K., 500 mm. 79 k. 23— K., 200 mm. 79 k. 22-90 K., 120 mm. 79 k. 22-90 K., 150 mm. 79 k. 22-80 K., 200 mm. 79 k. 22-80 K. kev., 100 mm. 78-7 k. 22-40 K. kev., 300 mm. 78 k. 22-70 K.
 - Felsőtiszavidéki: 1000 mm. 81 k. 23— K., 100 mm. 80 k. 22-90 K., 500 mm. 79 k. 22-75 K. kev., 200 mm.

SALVATOR

a kiváló bőr- és lithimus gyógyforrás, vese- és hólyagbajoknál, köszvényéknél, cukorbetegségnél, vörhenyénél, emésztési és légzési szervek hurutjainál külön hatása. Természetes vasmentes savanyúvíz. Kapható ásványvízkereskedés- és gyógyszerárakban.

Szinyva-Lipécsai Salvatorforrás Vállalat, BUDAPEST, V., RUDOLF-RAKPART 6. SZ.

Különösen:
át.
ÖNY,
RP.
kedése
-u. 33.

79 k. 22-70 K., 100 mm. 79 k. 22-70 K., 100 mm. 77-5 k. 21-60 K. kev., 200 mm. 77 k. 22-50 K., 100 mm. 77 k. 22-50 K., 100 mm. 77 k. 22- K. kev., 100 mm. 76 k. 22- K. kev.

Fehérmegyei: 1000 mm. 80 k. 22-80 K. kpf., 500 mm. 78 k. 22-40 K. kev., 500 mm. 78-5 k. 22-10 K. kev., 100 mm. 79 k. 22-60 K. kev., 100 mm. 79 k. 22-80 K. Pestvidéki: 500 mm. 80 k. 23-10 K., 100 mm. 79-5 k. 22-65 K. kev., 200 mm. 79 k. 23- K., 100 mm. 79 k. 22-75 K., 500 mm. 79 k. 22-75 K., 200 mm. 79 k. 22-70 K. sárga, 200 mm. 79 k. 22-70 K. sárga, 300 mm. 78-5 k. 22-90 K., 1750 mm. 77-8 k. 22-55 K., 200 mm. 77-5 k. 22-55 K., 300 mm. 77 k. 22-40 K., 100 mm. 76 k. 22-10 K., 150 mm. 74-5 k. 21-40 K., 100 mm. 73-7 k. 21-40 K.

Tolnai: 2250 mm. 77 k. 22-47 K. Bácskai: 100 mm. 78-8 k. 22-60 K. Bánsági: 5000 mm. 76 k. 22-15 K., 4250 mm. 76 k. 22-60 K.

Tiszavidéki: 20,000 mm. 79 k. 23-10 K. Dunai: 5700 mm. 74 k. 21-60 K. Felsőmagyarországi: 850 mm. 80 k. 22-80 K., 150 mm. 79-5 k. 22-70 K., 100 mm. 79 k. 22-70 K., 200 mm. 79 k. 22-70 K., 100 mm. 79 k. 22-60 K., 100 mm. 78 k. 22-60 K.

Rozs: 1000 mm. 18-75 K., 200 mm. 18-70 K., 200 mm. 18-75 K., 100 mm. 18-60 K. ppa. Zab: 100 mm. 20-30 K., 180 mm. 20-70 K. kpf. Tengeri: 400 mm. 19-35 K. kocsira, 100 mm. 19-45 K. kpf., 1400 mm. 19- K. kpf., 200 mm. 19-90 K. kpf.

Haláridőrák.

(Déli zárlat.)

Buza 1912 októberre	22-36 K.
Buza 1913 áprilisra	23-42 "
Rozs 1912 októberre	19-12 "
Rozs 1913 áprilisra	20-10 "
Zab 1912 októberre	20-58 "
Zab 1913 áprilisra	20-86 "
Tengeri 1912 szeptemberre	19-12 "
Tengeri 1913 májusra	15-32 "

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-u. 1912. szept. hó 24-én. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekből 108 szekér réti széna, 20 szekér muhar, 10 szekér zsupszalma, 16 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 2 szekér egyéb takarmány (löhère, luczerna, zabos-bükköny, köles stb.), — szák szecska.

A forgalom közepes. Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna I. r. 6 880—1000, réti széna II. r. 6 640—800, réti széna csomagolásra — muhar 800—1000, zsupszalma 420—500, alomszalma 340—400, takarmányszalma — tengeriszár — egyéb takarmány — zabosbükköny 940—1070, löhère — luczerna — köles — sarju 540—800, szalma-szecska — Összes kocsiszám 156. Összes súly 187,200 kg.

Szészület.

A szészületben a forgalom e héten nem volt élénk és a nagyobb kinalatok folytán a szészárak ugy azonnali, mint későbbi szállításra olcsóbb árban zárulnak. Elkelt finomított szész adózva nagyban 212—212-50 koronáig, adózatlanul 73—73-50 koronáig, míg ellenben vidékről és másodkézből olcsóbb ajánlatok voltak. Későbbi november-márciusi kötésre 2-3 koronával olcsóbb ajánlatok voltak.

Denaturált szész hordóval együtt nagyban 57 K.-val kelt és kötésre 57-50-58 koronával zárul.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ab termelő állomás élénken volt ajánlja és a kinalat tételek 150-250 koronáig keltek jegyzésen alól kampányszállításra. Exkontingens — 50-1- koronával olcsóbb árban kelt.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 67—68 K. Bécsi jegyzés 56—57 K. kontingens nyersszeszért.

Budapesti jegyzés:

	nagyban	koronákban
Kontingens nyersszesz	67	69
Finomított szész adózva	212	212-50
" " adózatlan	73	73-50
Élesztőszesz adózva	212	212-50
Nyersszesz	210	210-50
Denaturált szész	57	58

(Az adózott szész 20 K. pótdóval együtt értendő.)

Liszt, érlemények és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete abraktakarmányosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

A fővárosi malmok átlagos búzalisztjegyzesei 100 kilogrammonként Budapesten, elegysúly tisztasúlyként, szákoskul.

Szám.	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K.	32	31-40	30-80	30-20	29-60	29	28	26-40
		7 1/2	7 3/4	8				
		24-40	22-20	18-40				

Rozslisták:

Szám:	0	0/1	1	WR.	II.	II/B.	III.
Ár K.	29	28-20	27-20	26-40	25-40	24-20	23

A többi abraktakarmányokérai a következők voltak Budapesten szákkal, teljes vagonrakomány vételénél 100 kg.-ként:

Finom búzakorpa azonnali szállításra	11-90—12
Goromba búzakorpa azonnali szállításra	12-10—12-30
Finom búzakorpa okt.-decz. száll.	11-80—11-90
Goromba búzakorpa okt.-decz. száll.	12-10—12-20
Rozskorpa azonnali szállításra	12-20—12-30
Árpáda és árpadercse	15-60—15-70
Malomkocny okt.-decz. száll.	12
Budapesti gyári repesepogácsa	18
Kincsem melasse ab Selyp	11-50—12
Lacta melassit ab Selyp	12-25—12-50
Száritott mosók szák nélkül ab Budapest	16-20—16-30
Száritott repaszéletek nélkül ab cukor-gyár szept.-decz.	11
Malátszira	15-60—16
Szérplé 48—50% cukortart. hordó nélkül ab cukorgyár	11

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1912. szeptember 23

Felhajtás összege:	Minőség szerint:
Hízott marhában fel-hajtás — 2705	Hízott marha — 2342
Csontozni való marhában felhajtás — 837	Legelőmarha (Wiedew.) — 363
Összesen — 3542	Csontozni való — 837
Eladatlan maradt —	Összesen — 3542

Származási hely szerint:	Nem szerint:
Magyarországi — 2087	Ökör — 2198
Galicz. s bukovinai — 41	Bika — 635
Oszták tartományokból — 724	Tehén — 515
Összesen — 3542	Bivaly — 104

Árak (100 kilogrammonként élőszulyban, koronaértékben, fogyasztási adó nélkül.)

	L	II.	III.
	rendű	rendű	rendű
Magyar hízott ökör	110	116	102—108
Galiczai hízott ökör	—	100	117
Tarka hízott ökör	124	132	114—122
Bikák	88	116	90—112
Hízott tehén	90	112	—
Csontosmarha	60	78	—
Bivaly	60	80	—
Kiszagd. hízó ökör	92	100	—

Irányzat: élénk, a csokély — de különösen a jó minőségű marhák — felhajtásánál fogva, mely a leg-szükségesebb szükséglet kielégítésére sem volt elegendő, prima minőségű ökör 3—4 K.-val, összes többi minőség 4—6 K.-val drágább. Bika 4—6 K.-val, csontosmarha 3—4 koronával, bivaly 4—6 koronával drágább. Hasonló magas árak, mint a mai visáron, még sohasem lettek fizetve.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizlító telepének jelentése a „Köztelek” részére.

Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élét 4% levonással vevő javára értendő.)

Öreg nehéz páronként 400 kg. felül	fillérig
Öreg közép, 300—400 kg.	—
Fiatál nehéz, 320 kg. felüli súly 168—168	—
Fiatál közép páronként 250—300 kg. 168—170	—
Fiatál könnyű 250 kg.-ig	—

A hízott sertésüzlet irányzata: nyugodt.

Kőbányára egészséges sertések forgalmi korlátozás alatt levő területekről is szabadon szállíthatók. A felküldési szándék a kerületi állatorvosai közöndő, ki mindenkor szolgál a szükséges utbaigazítással.

Szerkesztői üzenetek.

B. A. Bezeréd. A Nürnbergben gyártott ammonca-hücit kevésbé veszélyes, tuskók irtására jól használható újabb robbantószer. Szállítása és tárolása ugyanoly szabályok szerint történik, mint más hasonló hazánkban is gyártott robbandanyagoké; részletes utmutatást erre Doletsko Ferencz: A robbantás technika cz. munka nyújt, amely 5 K.-ért a Pátria r.-t. könyvkereskedése utján beszerezhető. B. K.

V. Á. A levélben kifejtett jogi álláspont helyes. A gazdatiszt nem köteles a bírónőz átmenni és joga van egy évi felmondáshoz. Az illetmények becselését is helyesnek találjuk, de a végkielégítés összege nem 734224 K., hanem csak 709224 K.

Cs. I. Pusztaköcs. Gazdasági vállalatok tiszta jövedelmének kiszámításánál 2. mérlegre van szükség: a vagyon- és pénztári mérlegre. A vagyonmérlegből kiténik az, hogy a befektetésben fekvő vagyon értéke az illető évben gyarapodott-e vagy apadt-e. A pénztári mérleg a valódi bevételek és a valódi kiadások különbözetét mutatja ki, amely különbözet lehet pénztári nyereség, vagy veszteség. A valódi bevételek alatt csak a gazdaság terményeiből eredő bevételek értendőek, szintegy a kiadások alatt is csak a termelésre fordított költségek. Felvett kölcsönök vagy takarékbetétek nem tartoznak a valódi bevételek, illetőleg kiadások közé. A vagyongyarapodás és a pénztári nyereség adják a tiszta jövedelmet és ezen összegből járna a tisztoknek 20% abban az esetben, ha a kezelő tiszt rendes fizetésben nem részesül. Ellenkező esetben a befektetési összeg után háró bizonyos %-ot köthet ki magának szemben a tiszttel. Hogy a kérdéses bérlet milyen jövedelmet szolgáltathat, azt még hozzávetőlegesen sem állapíthatjuk meg, mivel ez a nagyon változó terméseredményektől és a folyton ingadozó értékesítési áráktól függ. Különben megjegyezzük, hogy ilyen fontos kérdéseket rövid uton nem lehet elintézni, mert ehhez az ottani helyi viszonyok alapján készített jövedelmi előirányzatok szükségesek, különben éppen e téren végzetes hibákat lehet elkövetni. H. Á.

F. A. Kuruczpuszta. Valamely viszonyos tömegtakarmány és tengeridára nélkül kiséő drága a marhahizálás, ha csak sok kitéző szénával nem rendelkezünk. Teljes hizalótakarmány a 450 kg. súlyu 4 éves fehér tinók számára pl. a következő: 55 kg. középminőségű hereszéna, 4 kg. száritott cukorrépaszélet, 4 kg. korpa és 1 kg. lóbab. Az 550 kg. súlyu 10—12 éves fehér ökrök teljes hizalótakarmánya a következő lehetne: 7 kg. löhereszéna, 5 kg. száritott szelet, 5 kg. korpa és 1 kg. lóbab. Két adagolásunk 1000 kg. élőszulyra átszámítva 276 és 280 kg. szárazanyagot, 24 és 23 kg. om. fehérjét és mindkét esetben 143 kg. keményítő-értéket tartalmaz. Ily bőséges abrakra azonban csak 2—4 hét múlva fogható a marha. Miatán marháját csak feljavitani akarja, esetleg több szalaktakarmányt (szalmát és p. lyvát is) és kevesebb abrakot etethet, de ne csökkentse az adagolás táptartalmát túlságosan. Arra nézve nincs szabály, hogy a feljavitandó marhával mennyit etessünk s hogy a feljavitandó meddig folytassuk, mert az a takarmánykészletől és a feljavitott marha eladhatási árától függ. Jól alkotott fiatal marhát azonban rendszerint erősezerűbb kihizlalni, semmint feljavitani, ha csak takarmánykészletünk elégtelensége nem tiltja a hizalást. Cs. I.

K. D. A len és mák jó előveteménye a cukorrépa-nak s viszont a cukorrépa is a len és mák jó előveteménye; azonban hogy a növények ezen sorrendje üzemi és üzleti szempontból helyes-e, csak úgy lenne elbírátható, ha az egész vetésforgó, a földek területe és a követett trágyázási rendszer is közölteznék. H. Á.

Hatvani cukorgyár. A sok fekete mustármagot tartalmazó repesepogácsából úgy izzuk ki az illó mustárolajat, hogy a pogácsát felaprózzuk, 1—2 óráig forró vízben áztatjuk s aztán felforraljuk. Hosszabb ideig főzni nem szükséges, mert a mustárolaj túlnyomó része már az áztatás alkalmával száll el. Megjegyzendő, hogy a repesepogácsa nem tartalmaz kész mustárolajat, hanem oly anyagokat, melyek csak akkor váltóznak át mustárolajjá, ha a pogácsa meleg vízzel érintkezik. A nyersen etetett pogácsa e két követelménnyel az állat emésztőszerveiben találkozik s azokban fejleszti az ártalmas mustárolajat. Cs. I.

Gazdász. Ha a 16 könnyű munkát végez, akkor a könnyű gazdasági lóra 3 kg. zabot, 3—4 kg. szénát és 15 kg. szalmát, a középnehéz lóra 45 kg. zabot, 4—5 kg. szénát és 15—2 kg. szalmát számíthatunk. Nehezebb munkában annyira szaporítjuk a zabot, hogy a 16 állandóan jó husban maradjon, mert ez tájékoztat arról, hogy elegendő takarmányt etettünk. Cs. I.

Szőlőoltvány
A megrendeléseket kérjük id...

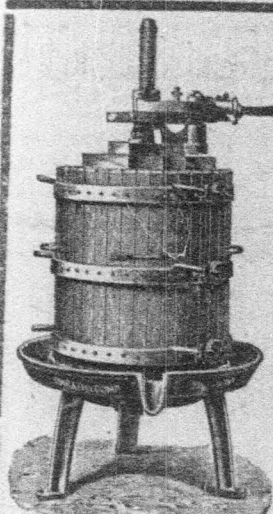
Szőlőoltvány
Ajánlatos Badacsony (Balatonvidék)

Eladásra (megbízástól)
500 drb elsőre
700 drb 1-1/2
10.000 drb külföldre
ERDELYI KÖZ...
Kolo...
Telefon (inte...)

Földbirtokosok, HOTEL EX BUDAPEST,
A főváros leg...
fürdőjével. Gy...
emeleten vár...
ben. Színházi...

Lóherét, lucze vásárol és mintázott ajánlatokat k...

MELOCCO PÉTER Vasbeton- és betonépítkezések, vizierőművek, víztartány, hidépítés, csatornázás. Mozaik-Terrazó, Fayence, keramitburkolatok, Rabitz-, műkőmunkák. Gazdasági épületek, istálló földemek, magtár, betonválju stb. Iroda kizárólag: Budapest, VI., Nagymező-utca 51. Telefon 29-94.

Borsajtólók, szőlőzúzó és gyümölcsdarálók **UMRATH és TSA**
 jutányos árak és kedvező fizetési feltételek mellett a legnagyobb választékban kaphatók

UMRATH és TSA
 mezőgazd. gépgyáraknál

Budapest, V., Váci-körút 60.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetük.

Borsajtóinkat

szakemberek által legjobbnak elismert eredeti francia Mabilie rendszerben gyártjuk, melynek előnye, hogy a sajtolásnál a legcsökélyebb erőfeszítésre van szükség és amellyel kettős működésük folytán (az emeltyű-rudnak egy előrenyomása, mint visszahúzásánál működnek) többet és jobban sajtolnak, mint bármely más szerkezeti horgyások.

Szőlőzúzókat bogozó készülékkel v. anélkül szállítunk

A megrendeléseket kérjük idejekorán eszközölni.

Szőlőoltványt,

valamint sima és gyökeres európai és amerikai

szőlővesszőt

legkiválóbb minőségben és méltányos áron szállítunk.

Ajánlatos az őszi ültetés! Tessék árajánlatot kérni!
Badacsony Szentgyörgyhegyi Szőlőoltványtelep Tapolca-
 (Balatonvidék). **Pontos címünkre tessék figyelni!**

Eladásra (megbízásból) ajánlunk

500 drb elsőrendű jármosökröt
 700 drb 1-1/2-2-3 éves ökorborjut
 10.000 drb különféle kora süldöt

Elfogadjunk mindenféle **tenyész- és haszonállat** beszerzésére szülő megbízást.

ERDÉLYI KÖZVETÍTŐ ÉS ÁRUFORGALMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Kolozsvár, Deák-Ferencz-utca II.

Telefon (interurban) 619. Sürgőnyozim: Közvetítés.

Földbirtokosok, bérlők és a gazdaközönség szállodája.
HOTEL EXCELSIOR SZÁLLODA

BUDAPEST, VII. KER., RÁKÓCZI-UT 72. SZ. (gr. Károlyi-palota).

A főváros legújabb és legmodernebb szállodája. **135 fényesen berendezett szobával.** Lakosztályok és szobák fürdővel. Gyönyörű előcsarnok, reggeliző-szalón, írószoba, társalgóterem. Minden szobában meleg és hideg víz, minden emeleten városi és interurban telefon. Központi fűtés, lift. Elsőrangú **étterem** a földszinten, polgári étkező a souterrainben. Színházi jegyiroda, ur és női fodrászterem a félemeleten. Szobák angol reggelivel, naponta 5 koronáért kaphatók.
Társház: Róma Hotel Imperial, Via-Veneto.

Lóherét, luczernát, fehérherét, baltaczimmagot

vásárol és mintázott !!! ajánlatokat kér **Hernfeld Adolf** **magnagykereskedő üzég !!!** **Wien, 2/1.**

Most van a legalkalmasabb idő eperpalánták ültetésére!

Ajánlok szép dus gyökérezetű biztosan fogamzó fiatal növényeket a legkiválóbb fajokban, mint Laxtons Noble, L. Competitor, L. Monarch, L. Mammoth, L. Royal Souvereign, Hocheimi hosszú, St. Joseph, Kaiser magoncza, Albert király, Döbelfitz dícsősége stb.

10 darab bármely fajból 1 korona

25 " " " 2 "

50 " " " 3 "

100 " " " 4 "

1000 " " " 30 "

csomagolás nélkül, bérmentellen szállítással, utánvét mellett. **Kontsek Géza Kertészete, Debreczen.** 6220

Őszi per- metezés BOROFERRINNEL

szőlőmoly és gyümölcsfák férgének védekezésére. 3 Kiló elegendő 100 liter vízre. **Ára 2 korona.**

DRÓGERIA ÉS VEGYILABORATORIUM BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRÚT 6.

Detsinyi Frigyes

Fertőtlenítő gyógyszerek, vegyszerek és kötszerek jutányosan kaphatók. 6232

ELADÓ

kétszer rostált és triörözött vetőmag:

1 vagon rozs és 1 " hannaárpa mázsánként 19 kor.

kisebb mennyiségben métermázsánként 20 korona. Értekezhetni a gazd. intézőségnél **Tótkélcseány, Alsósztrégova** mellett. 6235

Ajánlunk ősziüvetésre eredeti loosdorfi

pedigré téli rozstot, szakálas buzát, Tiszabuzát

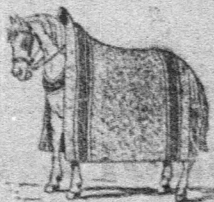
Gebrüder Boschán

magkereskedése, **WIEN, I., BACKERSTRASSE 9.** 5963

Mintázott ajánlatok ingyen és bérmentve!

LÓPOKRÓCZ

eredeti gyári áron! Kivonat a nagy árjegyzékből: **Montán-lóok**: 10. sz. Vastag, erősen kallóva, szürke alap, két bordóval, 125 cm. széles, 180 cm. hosszú 720 K. 11. sz. Ugyanez a minőség 140x185 cm. 780 K. 12. sz. Ugyanez a minőség 155x205 cm. 940 K. Óriási választék minden minőség és minden árban! Szőlő és minden tekintetben megbízható kiszolgálás!

BRAUNFELD SÁNDOR
lópokrócztelpe, Miskolc 50.
Kérje a nagy árjegyzéket ingyen és bérmentve.

Linkolnshirei sertések!

Angolország leghíresebb linkolnshirei sertésfajtáját importált Angliában törzskönyvelt elsőrendű tenyésztésből származó, hasban importált, kiváló szépen 2 kan, 10 kocza-malac a legnagyobb testsúlyú, 3/4-4 hónapos véridegen eladó

Frohaska Hugó és T. földbirtokosnál Delta.

TELEFON 97-05
SERTÉSELADÁS ÉS VÉTEL
67 SOVANY MINT HIZOTT ÁLLAPOTBAN
A LEGJOBBAN ÉS LEGPONTOSABBAN ESZ NŐZÖLTETNEK
URL REZSÓ
SERTÉSBIZOMÁNYOSNÁL
BUDAPEST, VIII.
NÉPSZÍNHÁZ-UTCA 22.
POLGÁRI SERFÖZDE
BÉRFALÓTA.

Viktória borsó

kitűnő fajú jól érett, egyenletes minőségű 100 kilónként 32 koronáért ab Nagygyenes (Vas megye) eladó.

Gróf Széchényi Rezső uradalmi intézősége,
posta, vasut Nagygyenes. 6159

Eladó 4 darab hidegvérű csikó 1 éves és 5 darab idei

valamint 20 darab 6 hónapos
yorkshirei emse süldő
Bérgazdaság Jobaháza, Sopron m. 6225

Elfogadok gazdaságomba feles téli tartásra november 1-től április 30-ig

60 darab növendékmarhát.

Keczeli Mészáros Dániel
földbirtokos, Nagyszénás (Békés m.) 6219

Elfogadok téli feles tartásra 20 drb 6-9 hónapos borjut.

Takarmányozás: Kellner takarmányszabványai szerint. Rendelkezésre áll: Buzakorpa, ezirakmag, kukoricadara, olajpogácsa, répa, megfelelő mennyiségű széna s tavaszi szalma. 6221

Mayer Ignác r. k. tanító, Dravasztára,
Somogy vm., u. p. Baranya-Sellye.

Vetőbuzaeladás!!

Több éven át kipróbált, bőtermő, megdőlésnek ellentálló

„Bon Fermier és Gros Bleu“

tar vetőbuza 24 koronáért ab **Bereg-szász eladó.** Zsákok állomás, önköltésén számíttatnak 5 méterinásán aluli mennyiség nem szállítatik.

Hedzei uradalom, u. p. Miacsola
(Bereg megye). 6178

Campbell talajművelési módszerrel minden gazdának meg kell ismerkedni. Az erről szóló szakkönyve 3 kor. 50 fillér előzetes bekl. díse mellett fizve, 4 kor. 50 fill. ért. költve küldi a Pátria könyvkereskedés, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

700 hold gőzeke szántásra

ajánlatot kérek. Bővebb felvilágosítást ad **Szalacsy Ferencz földbirtokos,** posta Enese, Győr megye. 6240

Az OMGE. könyvkiadóvállalata kiadásában megjelent a

Magyarországi Gazdacsimtar.

Szerkesztette: **zeitvabessenyői Rubinek Gyula,** az OMGE. igazgatója.

Ezen 1060 lapra terjedő nagy 4° alaku csimtar a nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszter ur rendeletére a pénzügyigazgatóságok által beszoigaltatott hiteles adatok alapján az összes magyar, horvát és szlavonországi 100 holdon feüll birtok sok és bérlek nevét, lakhelyét, utolsó postáját, birtokuk nagyságát és a terület művelési megosztását, valamint a kataszteri jövedelmi kiutatást tartalmazza. Azonkívül minden megyénél monografikus alakban arról tájékoztat, hogy az egyes különleges mezőgazdasági termelési ágakkal nagyobb mértékben mely gazdaságok foglalkoznak.

Részletes prospektussal és mintatvakkal készséggel szolgálunk.

Ára bekötve 60 korona.

Megrendelhető a „Pátria“ r. t. gazd. szakkönyvkeresk., Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Értesítés az állattenyésztőknek!

Naponta kb. 100 drb szimmentháli tarka tehén áll kiválasztásra **Büchler B.** állattenyésztőnél **Yverdon, Svájc.** 3176

Jegenyenyárták, kanadai nyárták, kőristák, diszták, diszbokrok

stb. kaphatók. Tossék árjegyzéket kérni. 6152

Krebs Zoltán falko-lája Szarvas.

Szálás takarmánynövények termesztése.

Szilassy Zoltán és Grabner Emil a hízogató és egyedül álló művénél beszerzés minden gazdának fontos. Ára tartós vászonkötésben 10 korona. „Pátria“ r.-t. gazdasági könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Finom és goromba

buzakorpát, malomkonkolyt,

takarmánylisztet, buzaocsu!

franko bármely állomásra egész évi kötésre is a legjutányosabban szállít

MANDL ZSIGMOND, MAKÓ

A sorbatrágyáz

szab. REK

Nélkülözhetetlen minden és állatkereskedéssel

Állatgyógyászati

Második átdolg
Ara a 3 kötetből álló
Megrendelhető a „PÁTRIA“ r. t. kereskedésénél, Budapest, IX.

Eladó

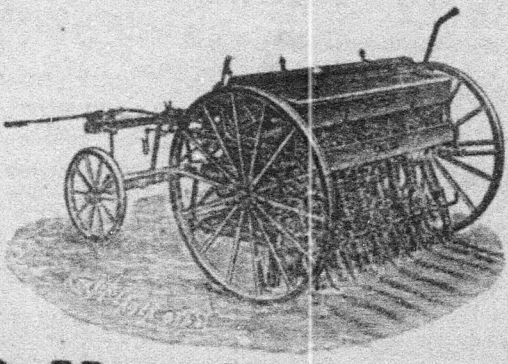
vár
és ho
30 drb
50 drb fejőstehén,
20 drb kisebb-nagyobb
30 drb mangoliczakocsi
egy benzinnal oros cséplő
ban használt különféle gépek
Értekezhetni ARDELEAN MIHÁLY
Telefon 676. szám. 6231

Közkelet
1912/91. márc.
2124. lapot

SZAB. „REKORD II” mütrágyavetőszerkezettel kombinált sorvetőgép.

A Losonczy Mezőgazdasági Gépgyár Részvénytársaság gyártmánya.

A sorbatrágyázás nagy
terméstöbbletet eredményez.

A sorbatrágyázás által kb. 50% mütrágya megtakarítás érhető el.

SZAB. „REKORD II” a létező legalkalmasabb sorvetőgép, a legideálisabb mütrágyaszóró, az egyedüli kifogástalanul működő kombinált vetőgép. A szab. „REKORD II” az egyedüli kombinált vetőgép, amelylyel a sorba való vetés és a sorba való trágyázás egyidejűleg kifogástalanul végezhető.

Árjegyzékkel és árajánlattal szívesen szolgál!

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége
BUDAPEST.

Nélkülözhetetlen minden állattulajdonosnak és állatkereskedéssel foglalkozó gazdának!

Állategészségügyi törvények, rendeletek

és elvi határozatok

Összeállította: **FOKÁNYI LÁSZLÓ**
magyar kir. állategészségügyi felügyelő.
Második átdolgozott kiadás.

Ara a 3 kötetből álló műnek 15 korona.

Megrendelhető a „PÁTRIA” részv.-társ. gazd. szakkönyvkereskedésénél, Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 25. szám.

9.999/II—1. szám.

Lóeladási hirdetmény.

A m. kir. állami lótenyésztézetekből kisorolt számfeletti kanczák és herélték árverése folyó évi október hó 4-én és esetleg folytatólag 5-én Budapesten a Tattersall Kerepesi-uti helyiségeiben délelőtt 1/211 órától kezdődőleg fog megtartatni.

A székesfővárosi Tattersall a fenti árverést megelőzőleg folyó évi szeptember hó 29, 30 és október 1-én luxus lóvásárt és október hó 8, 9 és 10-én pedig ménlóvásárral egybekötött ménlókiallitást rendez.

A lovak leírását és a részletes feltételeket tartalmazó árverési jegyzékek a postabélyeg beküldése mellett a székesfővárosi Tattersall igazgatóságától kaphatók.
Budapest, 1912 szeptember 16.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

Eladó gazdasági felszerelés.

Parcellázás folytán eladó a mosniozai (Temesvár közvetlen közelében) bérgazdaság összes élő- és holtfelszerelése, nevezetesen:

- 30 drb ökör,
- 50 drb fejőstehén,
- 20 drb kisebb-nagyobb növendék marha,
- 30 drb mangolizakocsa és f. évi szaporulata,
- egy benzinmo oros cséplőgarnitúra és a gazdaságban használt különféle gépek, ekék, szekerek stb.

Értekezhetni ARDELEAN MIHÁLY lókereskedőnél TEMESVÁROTT.
Telefon 676. szám. 6236

Tenyészbika-eladás!

Nagyságos özv. Dóry Vilmosné urnő felsőleperdi gazdaságában

15 drb tisztavérű s' mmentha'i tenyészkepes bika eladó.

Előzetes értesítés mellett a t. vevőközönségért az Uj-dombóvári állomásra kocsit küldetük.

Az intézőség.

Eladó, hizlálási czélokra kiválóan alkalmas, 22 drb fehér

magyar ökör.

Bővebbet a gazdasági intézőségnél, Tótkelecsény, Alsó-Sztrégova mellett.

6234

Gróf Apponyi Sándor uradalmában eladó több lincolnshirral nemesített

mangalicza kanmalacz,

3 hónapos korban, orbáncz ellen kétszer ojtva, darabja 100 korona. Bővebbet az uradalmi főintézőség, Lengyel, Tolna megye.

6233

Sorfák utak mellé

Kanadai és pyramis (jegenye) nyár suhángok, 3-5 m. magas, szép fiatal, sima kérgű, egészséges példányok. **Főhercegi erdőgondnokság, Tökös-puszta, u. p. Bellye, Baranya megye.**

6231

500 hold gőzekezszántásra,

mely ad-i (Komárom megye) gazdaságomban az ősz folyamán lenne eszközlendő,
:: ajánlatot kérek. ::

Strasser Arnold Budapest, VI., Eötvös-u. 28.

Walthausen Alphonse
Lüttich (Belgium), 11, Rue Bovy

belga tenyészllovak,

mének, kanczák, csikók

bevásárlási közvetítője.

A belga kir. tenyészlótársaság tagja.

Levelezés lehetőleg német és francia nyelven.

6112

Bérbeadó birtok!

Dunántul, vasuti fővonal mentén, közvetlen állomással,

1746 m. hold,

amelyből: 1230 m. h. szántó, 95 m. h. rét, 24 m. h. kert, 13 m. h. termő szőlő, 24 m. h. legelő, 342 m. h. erdei legelő és 18 m. h. adómentes terület. Azonnal átvehető. A közelebbi czímet megadja a kiadóhivatal. Ügynök nem díjaztatik.

6222

Az ónodi uradalom parcellázása folytán eladásra kerülnek

1 garnitura Kemna-féle forró-gőzeke, 1 garnitura Hofherr és Schrantz-féle egy éves gőzcséplőgép szalma-préssel, továbbá ekék, boronák, simitók, hengerek, vetőgépek, rosták, mázsák s egyéb gazdasági eszközök.

Venni szándékozóknak szivesen nyujt felvilágosítást:

GROSZ SÁNDOR ÓNOD (Borsod megye), vasutállomás Mezőnyékládháza.

75615/1912 X-3. szám.

Hizóállat eladási hirdetmény.

1. **A Kiszéri m. kir. ménesbirtokon** felállított 18 drb magyar hizó ökör, 7 drb nyugati hizó ökör, 1 drb nyugati hizó bika eladása czéljából folyó évi október hó 9-én délelőtt 10 órakor Kiszéren.

2. **a Bábólnai m. kir. ménesbirtokon** felállított 57 drb magyar hizó ökör eladása czéljából folyó évi október hó 8-án délelőtt 11 órakor Bábólnán.

3. **a Gődöllői Koronauradalomban** felállított 13 drb nyugati hizó ökör, 1 drb magyar hizó ökör, 8 drb nyugati hizó tehén, 1 drb nyugati hizó bika, 1 drb nyugati üsző és 1 drb nyugati hizó tinó eladása czéljából folyó évi október hó 9-én délelőtt 11 órakor Gődöllőn az érdekelte igazgatóságok hivatalos helyiségében zárt írásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

Az eladásra felállított állatok az említett birtokok igazgatóságának előzetes értesítése után a helyszínén megtekinthetők. Átvételi határidő Kiszéren folyó évi október hó 31., Bábólnán folyó évi október hó 20. és november hó 30., Gődöllőn folyó évi október hó 31. A versenytárgyalásokon ajánlat csak az ajánlattevő által sajátkezűleg aláírt, hivatalosan megállapított ajánlati lapon tehető. Az ajánlat borítékára feljegyzendő hogy: „Ajánlat hizó szarvasmarhára”. Az 1 ker. 2. n. 5. bélyeggel ellátott és a beigért összes vételár 5 (öt) %-ának megfelelő bányapénz el felszorelt ajánlatok az említett birtokok igazgatóságainál bonyújandók vagy postán bérmentve beküldendők és pedig Kiszéren legkésőbb folyó évi október hó 9-ére délelőtt 10 óráig, Bábólnán folyó évi október hó 8-án délelőtt 11 óráig, Gődöllőn folyó évi október hó 9-én d. e. 11 óráig. Később érkezett ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Az eladásra kijelölt állatsoportok mindegyikére külön ajánlati lapokat kívánatra az említett birtokok igazgatóságai megküldik.

Budapest, 1912 szeptember 12.

6238

M. kir. földmivélsügyi miniszter.

A közelgő szüretre

való tekintettel felhívjuk a szőlőtermelők figyelmét az új bortörvény által előírt

Bornyilvántartó könyvek

vezetésére, mely könyvek, valamint az egyéb szükséges nyomtatványok is nálunk állandóan készletben vannak.

Bornyilvántartó könyvek:

Kis alak	10 ives	Kor. 1.20
Kis alak	25 ives	2.30
nagy alak	10 ives	1.50
nagy alak	50 ives	6.50
nagy alak	100 ives	10.-

Must ezukrozás iránti kérvény

10 darab	Kor. —.50.
25 darab	1.10.
50 darab	2.-
100 darab	3.50.

„PÁTRIA” nyomda r.-t., Budapest, IX., Üllő-ut 25. szám.

Bü

Belénye... hold, ma... kitünő bükkös erdőt szeptemb... adom. **Kenyeres János N Atyás.**

Gróf Wenckheim He Kösei csorvási uradal és szimmenthá

t

van el... szörösen... másra vev... távirta, távbeszélő és vasutállomás

Őszi vetésre

ajánljuk termő, álló, a hozatott

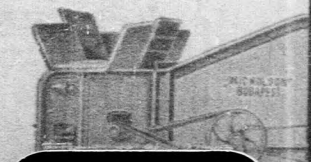
„Bor

bu... álló... ara... alu... Mi

Uradalmi Intézőség, mikusú, posta

Bérle

Ásványi gazd. tanintézeti igazg

Ismertetés és ingyen és bérmentv

Bükkmakkoltatás

Belényes mellett a Rozsiai és Szohodol Lázuri mintegy 8000 kat. hold, makktermésben rendkívül gazdag, patakokban bővelkedő kitűnő bükkös erdőt szeptember 25-től 1913 április 24-ig kiadom. **Kenyeres János Nagyszalonta, Pusztá-Atyás.**

6223

Gróf Wenckheim Henrik Kiskoru örököségi csorvási uradalmában több bonyhádi és szimmentháli 1½-2 éves

tenyészbika

van **eladó**. A tenyészet az országos tenyészállatvásárokon többszörösen kitüntetve lett. Megkeresésre az uradalmi tisztség állomásra vevőknek szívesen bocsát alkalmat rendelkezésre. Posta, távirat, távbeszélő és vasútállomás Csorvás, Békés m. 6205

Őszi vetésre

ajánljuk több éven át kipróbált bőséges, megdőlésnek nagyon ellenálló, a párisi „Vilmorin” cégtől hozott eredeti mag utántermés „**Bon-Fermier**” és „**Gros-bleu**” tarvetőbuzánkat 26 koronáért per 100 kg. ab vasuti állomás Zalabér. Zsákok önköltségen számítatnak vételára utánvétetik vagy előre fizetendő. 500 kilogrammon aluli mennyiséget nem adunk el.

Mintával szolgál és előjegyzéseket elfogad: **Ur adalmi intézőség, Mikosd, posta: Mikosdpusztá per Zalabér.**

6059

Magyar Magtenyésztési Részvénytársaság

elfogad még idejében jelentkező **termelőket folyó év őszén vetendő és 1913-ban legkorábban learatandó laboda-, őszi répa-, tarlórépa-, raponca- és turboly-**

MAGVAK

termelésére. Bővebb felvilágosításokkal szolgál az igazgatóság, Budapest, IV., Haris-bazár 6. szám, 6147

Erdélyi Kereskedelmi Társaság Fodor és Társai

megbízásokat elfogadnak **járomos ökrök, tinók, tehenek, bivalyok, lovak, juhok, sertések**, minden **tenyész- és haszonállatok beszerzésére** és azokat gyorsan, jutányosan és felelősség mellett eredeti forrásból, kizárólagosan csakis tenyésztőtől vásárolva közvetítik. :: Czim:

Erdélyi Kereskedelmi Társaság Fodor és Társai, Kossuth Lajos-utca 37. sz. alatt. 6095 Telefon 311. Interurbán.

Kéretik a címet össze nem tévesztetni a mostanában létesült „Erdélyi Kereskedelmi Áruforgalmi Közvetítő Részvénytársasággal”!

4 km. 5½ kilós mezei vasuti vágány

elsőrendű új aczélsínből, akár mint hordozható, akár pedig mint szilárd vágány, Borosjenő állomásról azonnali szállításra vagy a répakampagne idejére esetleg **bérbeadó.**

6230

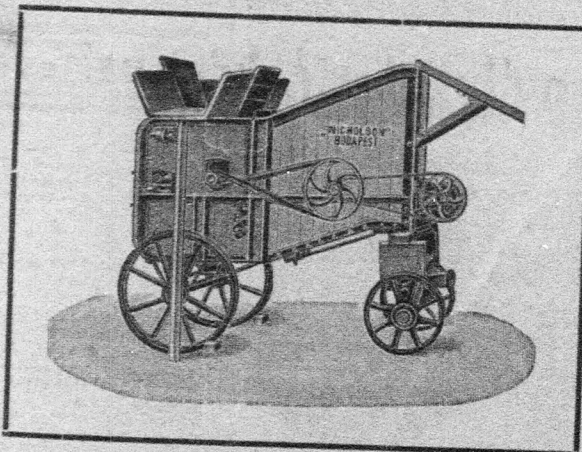
A Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság Keskenyvágányu Vasutosztálya Budapest, V. Ker., Váci-Körut 32. szám.

Bérlevél

a legújabb cselédtörvény kivonatával, az átadandó leltári tárgyak benyomásával, darabonként 5 fillérért szerezhető be a „Pátria” nyomda részvénytársaságánál, Budapest, IX. Kerület, Üllői-ut 25. szám. (Köztelek).

Tengeri szártépő

Ásványi gazd. tanintézeti igazgató szabadalma.

Az egyedüli gép, mely úgy a nyers, valamint a száraz kukoricaszárát, csalamádét, takarmányrépát és répafejeket levéllel együtt, burgonyát, tököket úgy magukban, mint a fentiekkel egyidejűleg a legtökéletesebben feldolgozza, a tépett kukoricaszár között dugószerű darabokat nem hagy.

Kiváló nagy munkaképességű gép.

Több mint 500 darab a legjobb sikerrel üzemben.

Egyedüli gyártója a

Schlick-Nicholson

gép-, waggon- és hajógyár r.-t.

Budapest, VI., Váci-ut 17. sz.

6126

➔ **Ismertetés és árjegyzék**
ingyen és bérmentve. ➔

Állatok

Muraközi

hidegvérű (norl) igás tenyészkanczák, választott esikók, és tenyészmenek

vásárlásánál közvetlen a tenyésztőtől, segédkezésemet felajánlom s a folyó évben Muraköz és vidékén tartandó lóvásárok jegyzékét kívánatra szívesen küldöm. Elsőrendű referenciák rendelkezésre állnak.

Czimem: IDŐSB HEINRICH MÓR lóvásárló ügynöksége CSAKTORNYA (Muraköz), Törv. bej. czég. Sürgőnyezim: Heinrich Senior, Csáktornya. Interurban-Telefon: 33. szám. 572

Elsőrendű eredeti bonyhádi teheneket

hasasokat, borjásokat és tenyész - bikákat bármely időben, bármely mennyiségben kuláns áron szállítok

KLINGER MÓR tenyész- és haszonállat-kereskedő Kispeszt. Lakás és istállók: Kispeszt. Kölcsey-utca 5 sz. Level- és sürgőnyezim ugyanott Telefon Kispeszt 35. Saját házában

Elsőrendű magyarfajú erdélyi jármos-ökrök, 2 éves magyarfajú erdélyi ökörborjúk minden időben nagy választékban kaphatók

ALEXA MIKLÓS-nál Szamos ujjvart, Szolnokdebeka megye. 5592

Elsőrendű tiszta erdélyi magyar fajta 1-2-3 éves

Ökörborjúk

bármily mennyiségben, jutányos áron, Állandóan kaphatók

Nyegruetz és Társa legelőgazdagságában

Szamosujvart. Csim: NYEGRUETZ TÓDOR SZAMOSUJJVART. 5751

Vegyések

Tartásra október 31. Aprélisig kassáló legelőre és jó téli takarmányozásra istállóban tartva elv. lial 30-40 darab nyevendék borjút, vagy hasas borjút s tündi a gellérpésztaí gazdaság u. p. Baracska Fajr megys. 3730

Felstartásra veszek 2 éves larka fésőt, 30 darabot október 1-15 1913 Aprélis 1-ig, kitűnő löheresedém van, Nádas István, Somogysemitlászó. 3140/a

Ingyen 1-1 állót és alomzalmát adok 40 drb szarvasmarha részre szennedrei birtokomon, Budapest m. llett. Forcsolt Erő földbirtokos, Budapest, VIII., József-körút 31b. 3180

150-200 vagon repa le szállítására teher autóval kemény úton 6 km. távolságra. A felátó kerek Fleischmann, Komáromfűs. 3220

Méhészek, akik nagyobb mennyiségű

MÉZ

felett rendelkeznek, közöljék czimüket a

"HANGYA" SZÖVETKEZET

értékesítő osztályával Budapest, IX. kerület, Boráros-tér 6. szám.

Eladás

Alkalmi zongoravétel. Bösendorfer, Schweghofer, Kern-Wirtl kiváló mesterek gyártmányú 400 korostól feljebb. Pianos 320 K-tól, új zongorák vagy pianók 500 K-tól feljebb minden áron. Zongorák, cimbalomhangulások helyben és vidéken, szakavatott munkások által gyorsan és olcsón eszközöltetnek

REMÉNYI MIHÁLY a Magyar Kir. Zeneakadémia szállítója, BUDAPEST, VI., Király-u. 58 sz. 1139

Táblázatok a takarmányadagok kiállításához, melyeket Hlowsky Ede állított össze, mind a állattartóknak nélkülözhetetlenek! Vassonkötésben 5 koronába kerül és kapható a "Patria" könyvkereskedésben, Budapest, IX., Köztelek.

Ajánlok saját 6 éves prima kontolydarák 500, elsőrendű dereszt 750, másodrendű 650, korpa 630 ért szakkal együtt vasúton szállítva ab Budapest kész. ny. Zorkermann Ede, Budapest, VIII., Tavaszmező utca 12. Telefon 59-00. 3045

Ajánlok gazdasági tanácsnok vezni való prima urasági bíborheremag papai állomásra szállítva 50 n. koronáért. Kivánatra mintát is küldök. Megrendelő Drach Áronnál Pápa. 2-19

Biborheremag, eladó, a vevő vagy annak áranak felosztása mellett 60 illofleg 50 K. métermésszerűen ártan. Sármentes, kiváló Bóruadalom. Horoszpó és egyúttal fejtelegp megvételre kerestek. 2187

Gőzke, Casco-féle magósfáró, egy évig használva gépessé válik végezté azonnal eladó, Szent-Ivány László gazdasága, Mátóca, Z. m. pién m. 2937

Szalma-, szénz-stb. karklak telmizkiszámítás, írta: Jankó Sándor ez. mű minden gazdaságban szükséges! Ára az országok elosztása helyi ideig 100 K-tól, 20 fill. "Patria" r-t. könyvkereskedése, Budapest, IX. Köztelek.

Szalmát, szénzstb. bármily mennyiségben, preselt állapotban vevő és eladó. Julius Drechsler Wien, IX., Bez., Röggersasse 14. b. 2918

Kisbirtok urasági gazdasági ipar-üzemeltetésre alkalmas földterülettel együtt 1000 K-ért eladó. Balaton-partján 70 000 K-ért eladó. Bóvörsény Palog L. szőlőnél Budapest, VII., Király u. 51. szám. 3078

Birtok parcellázása folytán, szerszámok és állatok olcsón és gyorsan eladók. Csim: Keramika, Poltár (Nógrád m.) 2990

Szöszbukkonyó zsákkal métermésszerűen 50 kor., 500 borsó 35 kor., ártan ab Somogysemitlászó, újlárvával kapható míg a készlet tart. Nádas István, Somogysemitlászó. 3140

Gyakorlati buzanevelés (írta: Székács Elemér) című művelve minden modern gazdaságban meg kell ismerkednie. 2 kor. 70 fillér előzetes befizetés mellett kérszámítást küldi a "Patria" r-t. könyvkereskedés Budapest, IX., Köztelek.

Eladó amíg a készlet tart. prima bíborheremag 70 koronáért métermésszerűen vevő zsáklalban szállítva ab Alomás Zalabér, a vételár előzetes lefizetés mellett. Mintáival szolgál Uradalmi intézet, Mikosd, posta Mikosdpeszt, per Zalabér. 2584

Buza-velőanyag, nemesített faj, 6-10 éves kaléza a Köztelek anguszter 17 ill. számában fényképművelésben látható. Fő tulajdonságai: bőtermő, fagy- és megdőlésnek ellenálló; korai érés, 80 kilogrammon felüli súlyban. Ára mm. vént 28 korona ab Martonvásár, D. H. vasút. Szakkor önköltségi ártan számítatnak, megrendelés csak 5 q-tól kezdve fogadatik el. Mintát küld és előjegyzést elfogad gellérpésztaí gazdaság u. p. Baracska, Fejér m. 2730

Urilak Pástón (Hovos megye), mely áll 9 szoba, nagy szét veranda, fr. és cseledek szoba, s minden mellékhatlyegből, egy holdas parkban, nagy gazdasági udvar, 10 marhára és 2 óra istállók, kocsiszín, cseledek, jégverem, stb., nagy veteménykert gyümölcsfákkal, méhészeti eladó. Megkeresést a kiadóivalat továbbít. 3137

Eladó azonnali 5-est szállításra 4 koronás Neiser-féle függő kereken 102 casáló elism. kaptársattól, családunként 24 korona. Garantált fiatal kártyák és elegetől téli méz-készlettel Papp Károly Török-bosa, Torontál m. 3176

2-3-4-5 éves igen olcsó beszállított gazdasági darabokra, morzsolásra, fűrészelésre. Singer Dező Budapest, VI., Aradi-utca 22. 3178

100-200 liter tej eladó október 1-15 éves szerződésre Budapestől 100 km. Csim a kiadóivalatában. 3214

Ősz árpa velőanyag, 100 kilogrammonként 21 koronáért kapható, vevő zsáklalban szállítva K. n. szel Lajos örkös-ig gazdaságban, Pette d. Fejér m. 3218

Szénát, szalmát,

luczernát, löherét, és zabos búkkönyt veszek és eladok

bármily nagy mennyiségben, felpréseléshez modern lö- és gőzpresoim adom. Ajánlatok: 605

Schreier Béla takarmánygyártó Budapest, Népszínház-utca 33. Telefon: 20-52.

BÉLYEG-gyűjtemény

mely körülbelül 10.000 darabot áll, nagy ritkaságokkal, mind mára példány, halálosan miatt igen olcsó ártan eladó Szabó Dező m. kir. posta és táv. s-ellenőr, Budapest, VII., Elemér-utca 17. szám.

VESZÜNK ÉS ELADUNK szénát, szalmát,

luczernát, löherét és zabosbukkonyt bármily mennyiségben.

Présiket felpréseléshez adjuk.

Lengyel

Aladár és Sándor takarmánygyártók Budapest, VIII., Debozy-u. 37. Telefon 139-27. 5911

Uradalmi

kovácsműhelyekben nélkülözhetetlen szerszámok, u. m. lábhajású kovacs-pörtyök és sírfelhúzó gépek állandó raktáron vannak: KEMÉNYMÁNÓ Bpest, V., Rudolf-rakpart 3. 1123

RATTO

Phosphor-pasta patkány k

töljes kipróbáltására szavetosság mellett 100 koronában 1 kor. 2 korona és 1 korona.

DETSINYI FRIGYES Budapest, V., Váci-körút 6.

ZISKA JOZSEF

utóda ROSTÉLY GYÖRGY mérleggyártó. Budapest VI., Eötvös-utca 47. Alapítástól 1872. Telefon 4-12. Ajánlja a legújabb kivitelű és legmegbízhatóbb gabona mérleg, tisztes és szakszerű, valamint gazdasági eszék, hid és marhamérlegelt. A budapesti, fűmel és gyári gabonaföldesek szállítója, ugyancsak számtalan nagy gazdasági és uradalmi szállítója. Árjegyzék kérésre. Hosszúút mérlegok becsereitesek és kaphatók, megbízható állapotban. Javítások ifogadatanak és pontosan eszközöltetnek. Kivánatra uradalmi is küldt szelést. 59

Keresek azonnali megvételre jó karban lévő igáló, igás-ösör szekeret és repa-hódó kőterekes laptkákát, kardélyokat. Megkeresések banuzsanyi borszagadashoz intezendők, posta helyben, Tr-nosén megye. 3218

Vétel

Keresek azonnali megvételre jó karban lévő igáló, igás-ösör szekeret és repa-hódó kőterekes laptkákát, kardélyokat. Megkeresések banuzsanyi borszagadashoz intezendők, posta helyben, Tr-nosén megye. 3218

Kastély- és villatulajdonosok!!

Szabadalmazott biológikus ürülék-szennyvíztisztító-telepek vállalata.

Előnyei: A tisztított szennyvíz higiénikusan tiszta, színtelen, szagtalan, bárhová elvezethető. Telepet kiüríteni, tisztítani nem kell. Vegyszerre nincs szükség. Bűz nincs. Terv és költségvetés díjtalan.

Priester György Budapest, VI., Izabella-u. 71.

18 loerejű nyersolajmotor bármily gazdasági célra. Kiválóan alkalmas, nagyon olcsón részlete is eladó. Landler Ödön Budapest, Lovag u. 2. 2991/b

Vadászoknak! Az apróvad vadászata.

A legújabb úri passzoló vadászati eszközök, amelyek minden tájékozatlan vadász számára is megkönnyítik a vadászatot. Az apróvad vadászata csúszó pompás díszre, melynek mindenik bővített díszítésű mosoly jelent meg. Tisztelet és hűség, husz munkájával teljes és két-százötven négy szövegkép díszítést a maga nemében egyedül álló munkát, amely közel 800 oldalon tárgyalja az apróvad vadászata minden tudnivalóját. Ára pompás díszítésben 23 korona. - Megrendelhető a "Patria" r-t. könyvkereskedésében, Budapest IX., Üllői-ut 25.

Gyors, pontos, olcsó földmérés Világhírű szabadalom 18 államban

Stádel-Torkos FÖLDMÉRŐ-TALIGA kapható 5276 Stádel gépgyárban, Győrűrt

Szilárd Gyula

a oszvári földm. tek. tanárnak gyakorlati kézikönyvei: Mezőgazdaságtan. I. Mezőgazdaságtan. II. Szőlő és pincze. Vezérfonal Szőlőművelés és borszagadás. A pinczegazdaság Méhészet.

Megvételre keresek fajdista kocsányos és kocsánytalan tolgymakkot

Szociális állásra, bármily mennyiségben, ajánlatok "Quercus 2049" jelű alatt a kiadóhivataltba kérek. 2949

Földbirtokot, fővárosi ház, telket veszek és földbirtokosokat finanszírolok. LEVAI G., Budapest, VII. ker., Lövöldetér 2/a II. em. 17. ajtó.

Bérlés

Bérlendő 10 évre 1918 okt. 1-től 1-től 542 hold (a 1200 [5-5] épületekkel, urilakkal ellátott, jó művelti esaklái birtok. Földes a vasúti megállóhely "Kakati" a tanyában, mely Kisújszállástól a második állomás. Úgy övek kárára. Csim Mocsári Dénes Fegyvernek, pályaudvar. 3142

1244 m. holdas Gerdő birtok nyírlagos határában, 100 kat. hold dohányengedéllyel f. évi október 1-től hosszabb időre bérlendő, melynek fele folyó évtől, másik fele pedig jövő évben jön először művelés alá. Klein Ignác, Nyíregyháza, Körtet utca 9. szám. 3219

Bérlendő, esetleg eladó urilak, Felsőúton, Fejér megyében, Budapest közelében, 100 kat. hold földön, befűtött, téglaépítésű, nagyüzemi lakás, istálló, négy loval, cseledek, s jó minőségű föld területe. Bővebb felvilágosítást ad Hajós József Kőszegi János, Felsőúton. 3216

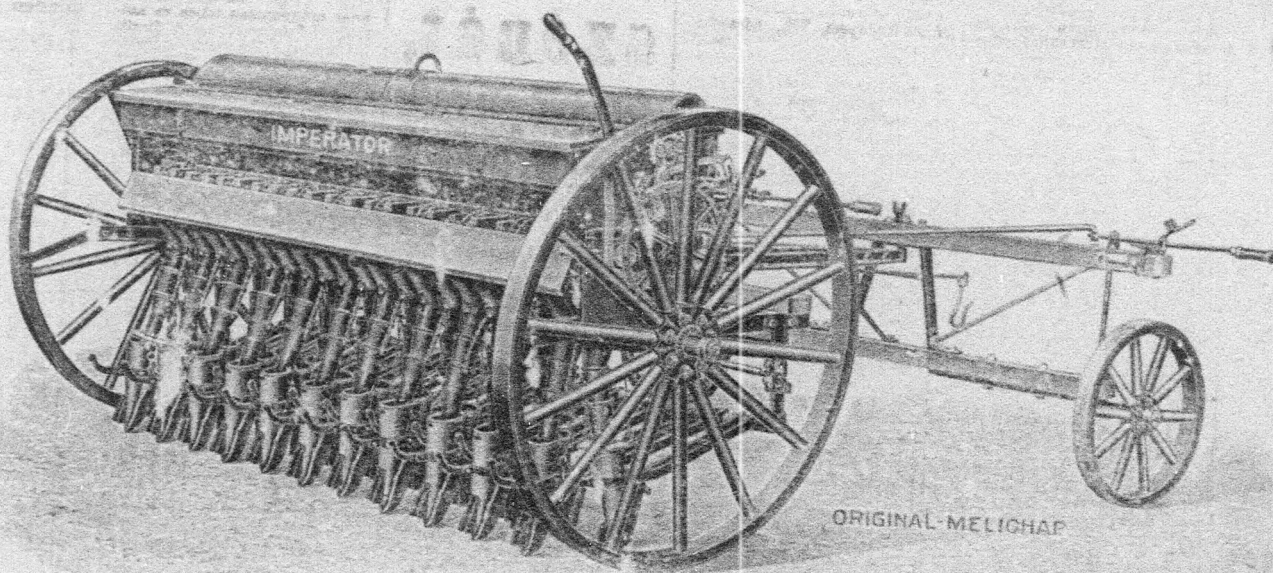
Közlekedés
1912/91. máj. 23. sz. 2124. lapot

Csak eredeti **MELICHAR** gyártmányu

IMPERATOR

sortrágyázó vetőgépet

szerezzen be:

- ha növényeit erőteljes támogatásban akarja részesíteni;
 - ha termését fokozni szeretné s amellet egyidejűleg védekezni akar kalászosainak megdőlése ellen;
 - ha műtrágyafogyasztásában helyes és okszerű megtakarítást kíván elérni;
 - ha a sortrágyázás szembeszökő előnyeit gazdaságában hasznosítani óhajtja.
- Dicsérsünk felesleges, mert a gazdák egyhangu megelégedése portálja.

Érdeklődjék gazdatársainál, nézze meg e gépet és saját ítélete után induljon. Több mint 60.000 MELICHAR vetőgép van forgalomban s MELICHAR vetőgépben még nem csalódott soha senki. Kérjen ismertető leírást. Ne vegyen addig sortrágyázó gépet, míg az IMPERATOR szerkezetét és előnyeit meg nem ismeri.

BÄCHER RUDOLF — MELICHAR FERENCZ
magyarországi vezérképviselője
SZÜCS ZSIGMOND Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

OLYAM.
onosok!!
us ürlék-
vállalata.
z hygiénikusan
an, barhóví el-
mi, tisztí-
mics szükség-
és díjtalan.
ella-u. 71.
ak
nát es
almát
menyiségben
a préselve
mentesen
súti állomásra
rnold
arstadi
r. Hegedű-
23. szám.
80
gerősegi da-
almot meg-
Braun Isó föld-
gybr. 3217
rózstre szök-
k sígus volna
ra, mely a tebe-
74 métermére-
y szöké-
Háró Barátia
gyaral és
állalatai, Pótlár,
sta, távirta és
3141
ek fajta
kocsány-
akkot
ly mennyi-
Quercus
a kiadó-
2049
rtokot,
t. telket ve-
dírtokosokat
LÉVAI G.,
VII. ker.,
2 a II. em.
et
1912 okt.
2 hold (4
si, urlak-
si család
vált meg-
tanyában,
a második
ők kiárta.
énes Fegy-
car. 3142
Geerdő bir-
3 tokom
en. 109 kat.
lyivel 1 évi
szabb időre
lele folyó
p díg jóvá
ntrele alá.
lyiregyháza,
3219
eg eladó
lak.
gyében,
vasul-
sot, tá-
elakás,
állakás,
u föld-
tát ad
gyzó,
3216

